

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2010

Maig 2011

SUMARI

1. ASSESSORAMENT A LA GENERALITAT	
1.1. Catàlegs de paisatge de Catalunya	3
1.2. Participació pública en l'elaboració dels catàlegs de paisatge	4
1.3. Cartes del paisatge	5
1.4. Materials didàctics d'innovació educativa Ciutat, Territori, Paisatge	6
2. RECERCA	
2.1. Impulsar la investigació sobre paisatge	8
2.2. Projecte Paisatges Històrics de Catalunya	9
3. CENTRE DE DOCUMENTACIÓ	
3.1. Centre de documentació de l'Observatori del Paisatge	10
4. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ	
4.1. Nous apartats del web de l'Observatori del Paisatge	12
4.2. Organització i participació en cursos, seminaris i jornades	15
4.3. Col·laboració amb mitjans de comunicació	18
4.4. Participació en activitats de difusió	19
5. PUBLICACIÓ	
5.1. Publicació de llibres en el marc de les col·leccions "Plecs de Paisatge" i "Documents"	21
5.2. Coedicions de l'Observatori del Paisatge	23
5.3. Butlletins digitals	24
5.4. Elaboració d'articles	26
6. PARTICIPACIÓ INSTITUCIONAL	
6.1. Museu del Paisatge de Catalunya	28
6.2. Assessorament i participació institucional	28
7.- ANNEX	
7.1. Algunes col·laboracions de l'Observatori del Paisatge a la ràdio i a la televisió	31
7.2. Breu selecció de notícies aparegudes a la premsa	31

1. ASSESSORAMENT A LA GENERALITAT

1.1 Catàlegs de paisatge de Catalunya

Al llarg de l'any 2010 s'han estat elaborant i coordinant cinc catàlegs de paisatge: els corresponents als àmbits territorials de l'Alt Pirineu i Aran, Comarques Gironines, Terres de l'Ebre, Regió Metropolitana de Barcelona i Comarques Centrals.

El dia 24 de maig de 2010 es va aprovar definitivament el Catàleg de Paisatge del Camp de Tarragona per part de l'anterior Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya (actual Departament de Territori i Sostenibilitat).

D'altra banda, el Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines va ser lliurat al mateix Departament el 26 de febrer de 2010 i aprovat definitivament el 26 de novembre de 2010. Cal esmentar que les directrius de paisatge que s'inclouen en aquest catàleg, es van incorporar en el Pla Territorial de les

Comarques Gironines, aprovat inicialment el primer trimestre de 2010.

El catàleg ha merescut el Premi Territori de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori. El jurat n'ha destacat el caràcter innovador, el valor exemplificador i l'interès conceptual i aplicabilitat.

El contingut d'aquest catàleg està disponible a la pàgina web de l'Observatori del Paisatge (http://www.catpaisatge.net/cat/cataleg_presentats_cg.php).

Pel que fa a la resta de catàlegs de paisatge, s'estan enllestitint les feines de maquetació del Catàleg de paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona i el de l'Alt Pirineu i Aran es troba en la fase final d'elaboració.

Taula 1. Estat dels catàlegs de paisatge a 31 de desembre de 2010

Catàleg de paisatge	Equip de treball	Estat actual
Camp de Tarragona	URV-UdG	Aprovat definitivament per la Generalitat
Comarques Centrals	UB	En elaboració per part de l'Observatori
Comarques Gironines	UdG-UPC	Aprovat definitivament per la Generalitat
Terres de Lleida	UdL-UPC	Aprovat definitivament per la Generalitat
Regió Metropolitana de Barcelona	UPC	En elaboració per part de l'Observatori
Terres de l'Ebre	CODE-URV-COAC(TE)	Aprovat definitivament per la Generalitat
Alt Pirineu i Aran	UAB	En elaboració per part de l'Observatori

1.2 Participació pública en l'elaboració dels catàlegs de paisatge

Segons el Conveni europeu del paisatge és fonamental que tothom pugui reconèixer el seu propi paisatge i que la ciutadania i l'Administració participin de manera conjunta en les decisions que n'afecten la protecció, gestió i ordenació. Afirmar que és responsabilitat de l'Administració, a través de les polítiques públiques, vetllar per l'adequada protecció, gestió i ordenació del paisatge, però també cal que els ciutadans s'involucrin en la definició d'aquestes polítiques i reclamin el seu dret a un paisatge de qualitat. Per aquest motiu l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha incorporat en les bases conceptuals, metodològiques i procedimentals per a l'elaboració dels catàlegs de paisatge de Catalunya la participació ciutadana com un instrument per implicar i corresponsabilitzar la societat en la gestió i planificació del seu paisatge, i proveir d'informació d'interès als equips encarregats de redactar els catàlegs de paisatge, tal com preveu el Conveni europeu del paisatge. La seva importància també rau en el fet que és a través dels processos participatius que es poden detectar els factors més perceptius, identitaris i intangibles del paisatge, factors que difícilment s'identificarien exclusivament per mitjà del treball de tècnics especialitzats.

Són diversos els mecanismes de consulta pública utilitzats al llarg del procés d'elaboració dels catàlegs de paisatge i varien en cada catàleg de paisatge, des d'entrevistes en profunditat als principals actors del paisatge, taules de debat amb agents de paisatge, tallers, o consultes web. Un cop recollits els resultats dels diversos mecanismes de participació pública de cada catàleg, s'elabora un document de síntesi que està disponible a la pàgina web de l'Observatori:

http://www.catpaisatge.net/cat/cataleg_participacio.php

En relació amb aquesta temàtica, durant l'any 2010 s'ha tancat la consulta a través del web de l'Observatori del Paisatge adreçada per a copsar la percepció sobre els diferents paisatges de les Comarques Centrals. La consulta en línia va començar el 23 de novembre de 2009 i va finalitzar l'1 de març de 2010. Una vegada realitzada la consulta, s'ha portat a terme el buidatge de les aportacions i anàlisi dels resultats.

1.3 Cartes del paisatge

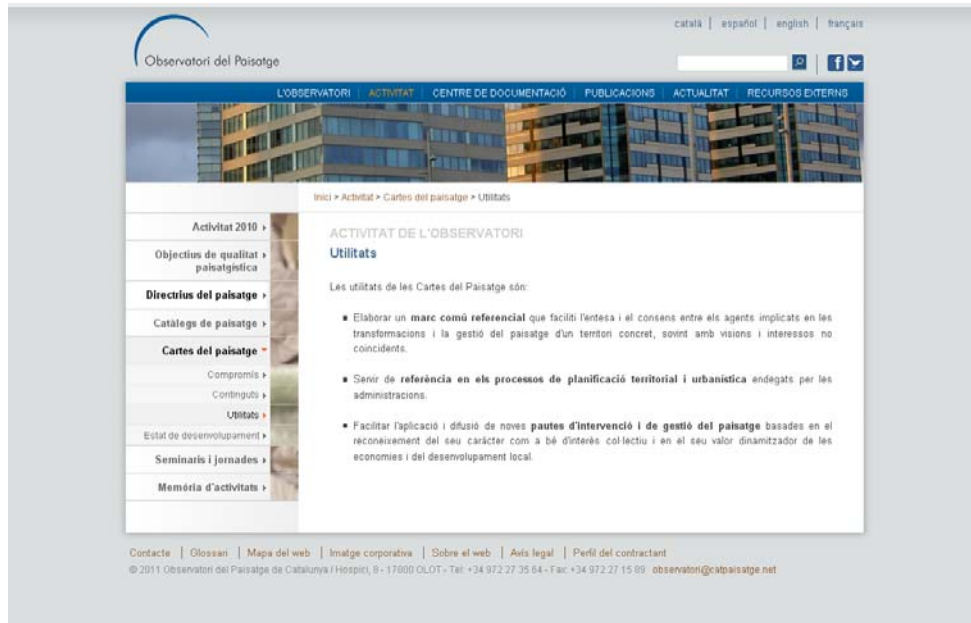
Les cartes del paisatge són **instruments de concertació** d'acords **entre agents d'un territori** per tal de promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge. Es tracta d'uns instruments molt útils a nivell local per arribar a acords entre particulars, entitats i Administració que condueixin a uns paisatges ben ordenats i de qualitat.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, conscient de l'interès creixent per part de la societat catalana i, en concret, dels responsables polítics locals en la preservació del paisatge, s'implica amb l'antiga Direcció General d'Arquitectura i Paisatge de Departament de Política Territorial i Obres Públiques en el desenvolupament d'experiències modèliques de cartes del paisatge, previstes per la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge. L'objectiu és que serveixin de guia per altres territoris que desitgin endegar experiències similars.

Les Cartes del Paisatge iniciades des de l'any 2005 compten amb el seguiment de l'Observatori del Paisatge, que vetlla perquè siguin coherents amb el catàleg de paisatge del seu àmbit d'actuació.

A l'apartat de 'Cartes del paisatge' del web de l'Observatori del Paisatge s'hi troba informació sobre el procés d'elaboració de les cartes i de les accions que es deriven dels acords.

http://www.catpaisatge.net/cat/cartes_estat.php

The screenshot shows the website interface for Observatori del Paisatge. At the top, there is a navigation menu with links: L'OBSERVATORI, ACTIVITAT, CENTRE DE DOCUMENTACIÓ, PUBLICACIONS, ACTUALITAT, and RECURSOS EXTERNIS. Below the menu is a search bar and social media icons for Facebook and Twitter. The main content area is titled 'ACTIVITAT DE L'OBSERVATORI' and 'Utilitats'. It lists the uses of the Landscape Cards: 1. Elaborar un marc comú referencial que faciliti l'entesa i el consens entre els agents implicats en les transformacions i la gestió del paisatge d'un territori concret, sovint amb visions i interessos no coincidents. 2. Servir de referència en els processos de planificació territorial i urbanística endegats per les administracions. 3. Facilitar l'aplicació i difusió de noves pautes d'intervenció i de gestió del paisatge basades en el reconeixement del seu caràcter com a bé d'interès col·lectiu i en el seu valor dinamitzador de les economies i del desenvolupament local. The footer contains contact information and copyright details for 2011.

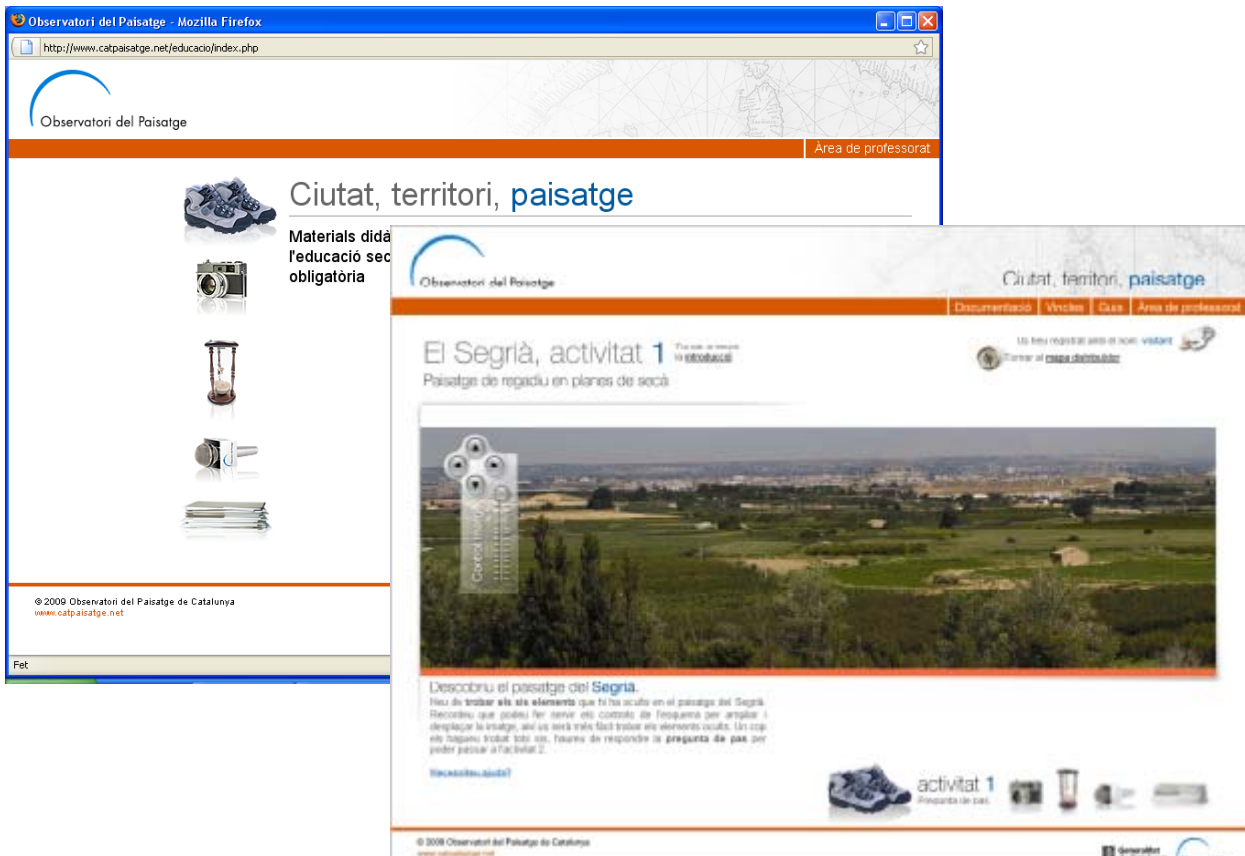
1.4 Materials didàctics d'innovació educativa Ciutat, Territori, Paisatge

La sensibilització en matèria de paisatge és una de les principals tasques de l'Observatori del Paisatge. Amb aquesta finalitat, l'Observatori ha treballat des de l'any 2006 en coordinació amb els anteriors departaments d'Educació i Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya en el disseny i la implementació de materials pedagògics sobre paisatge destinats a l'alumnat d'educació secundària obligatòria, anomenats Ciutat, Territori, Paisatge.

El projecte, iniciat el 2008, vol actualitzar els coneixement sobre ciutat i territori de l'alumnat de secundària així com promoure'n la sensibilització envers el paisatge. També pretén reforçar les competències bàsiques previstes per a aquesta etapa. Els materials didàctics, elaborats per persones de reconegut prestigi en la matèria, estan formats per:

- Dotze làmines que permeten als alumnes treballar en equip per interpretar dotze paisatges de Catalunya, representatius de la diversitat de paisatges del país.
- Una guia didàctica per al professorat amb activitats a desenvolupar pels alumnes.
- El web Ciutat, Territori, Paisatge, que amplia i aprofundeix en el contingut de les dotze làmines i afavoreix l'ús de les noves tecnologies de la informació en els processos d'aprenentatge.

Durant l'any 2010 l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha treballat principalment en l'actualització del web educatiu Ciutat, Territori, Paisatge, material fonamental del projecte, i ha participat en presentacions i cursos de formació per a professors organitzats pel Departament d'Educació.

The image shows a screenshot of the Observatori del Paisatge website. The top navigation bar includes 'Observatori del Paisatge' and 'Àrea de professorat'. The main content area is titled 'Ciutat, territori, paisatge' and features a sidebar with 'Materials didàctics d'educació secundària obligatòria' and icons for various materials like a camera, a sandglass, and a stack of papers. The main content area displays a specific activity: 'El Segrià, activitat 1' with the subtitle 'Paisatge de regadiu en planes de secà'. Below this is a large landscape photograph of the Segrià region. The activity text encourages students to find elements in the landscape and use a provided tool to identify them. The footer contains copyright information for 2009 and logos for the Observatori del Paisatge de Catalunya and the Generalitat de Catalunya.

Cal destacar que el projecte ha estat un dels catorze finalistes al Premi del Paisatge del Consell d'Europa i ha merescut una menció especial. El projecte ha estat seleccionat pel Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí entre diverses experiències de l'Estat espanyol per participar en el Premi del Paisatge del Consell d'Europa, un guardó biennal que pretén reconèixer les iniciatives exemplars dels signants del Conveni europeu del paisatge.

2. RECERCA

2.1 Impulsar la investigació sobre paisatge

Des de 2007, l'Observatori és un centre d'investigació reconegut per la Generalitat de Catalunya en el marc del Pla de Recerca i Innovació (PRI) 2010-2013.

S'adscriuen a l'Observatori de becaris de recerca predoctorals i postdoctorals de Catalunya, Espanya i Europa.

L'Observatori del Paisatge realitza la seva pròpia recerca en diverses línies, entre altres:

- Polítiques de paisatge a Europa
- Normativa de paisatge
- Caracterització del paisatge
- Indicadors de paisatge
- Evolució històrica del paisatge

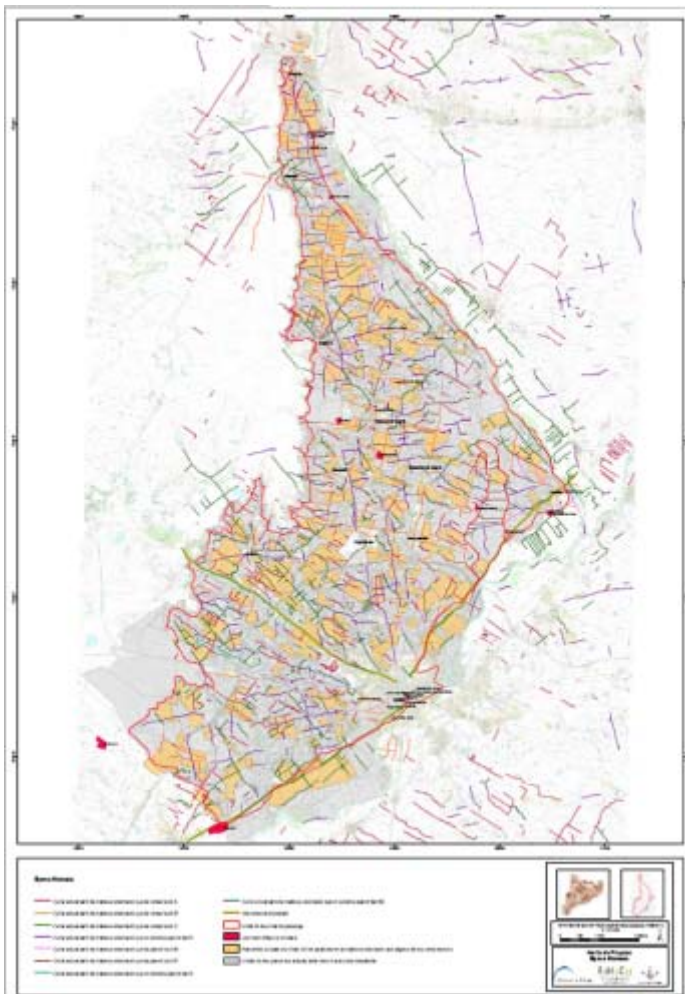
La prestigiosa institució European Science Foundation ha reconegut l'Observatori del Paisatge com un dels principals organismes a Europa en l'àmbit de la recerca en paisatge. L'Observatori del Paisatge és l'únic organisme d'àmbit regional reconegut per la Fundació europea, i apareix al costat d'altres d'àmbit europeu i internacional com IUCN, Europa Nostra, ICOMOS, EFLA, o IALE, entre altres.

2.2 Projecte Paisatges Històrics de Catalunya

Els catàlegs de paisatge de Catalunya mostren l'extraordinària varietat de paisatges de Catalunya. Els 135 paisatges identificats i caracteritzats que cobreixen tot el territori català són el resultat d'una evolució històrica que n'ha conformat el caràcter i la identitat. En línia amb experiències similars endegades en altres països europeus, com per exemple el programa *Historic Landscape Characterisation* d'Anglaterra, l'Observatori del Paisatge de Catalunya, per encàrrec de l'anterior Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, va iniciar a finals de l'any 2009 una línia de recerca a través del projecte Paisatge Històric de Catalunya (PaHisCat) sobre l'evolució històrica dels paisatges de Catalunya, com a complement dels catàlegs de paisatge.

El projecte PaHisCat, la direcció científica del qual va a càrrec d'investigadors de la Universitat de Lleida, identifica, documenta i cartografia les traces del passat que són visibles en els paisatges contemporanis (camins, parcel·les, masos, canals,...) i orienta el planejament territorial i patrimonial.

L'àmbit d'estudi de PaHisCat en la primera fase se centra en les unitats de paisatge següents: Conca de Poblet, Horta de Pinyana, Terraprimis i Vall Cerdana.

Els principals resultats del projecte són els següents:

1. Mapes de caracterització històrica del paisatges de la Conca de Poblet, Horta de Pinyana, Terraprimis i Vall Cerdana.
2. Memòria de resultats del projecte.
3. Metodologia d'anàlisi històrica del paisatge.
4. Web amb tots els resultats de PaHisCat, integrada al web de l'Observatori del Paisatge.

3. CENTRE DE DOCUMENTACIÓ

3.1. Centre de documentació de l'Observatori del Paisatge

El centre de documentació de l'Observatori del Paisatge és un espai d'informació i consulta gratuït i obert a tothom. S'està convertint un centre de referència en temes de paisatge a Catalunya en un sentit ampli i en especial en l'àrea de planificació i gestió del paisatge.

Les principals funcions del centre són donar suport a l'Observatori del Paisatge en el desenvolupament de la seva activitat; donar suport als treballs de recerca sobre paisatge realitzats per institucions o particulars; i oferir la màxima informació actualitzada i de qualitat a les persones interessades en el paisatge.

El fons del centre de documentació conté monografies, publicacions periòdiques, documents inèdits, premsa, documents audiovisuals...

Els serveis que ofereix el centre de documentació de l'Observatori del Paisatge són els següents:

- Consulta del fons bibliogràfic: el fons és d'accés públic i només cal concertar cita prèvia.
- Préstec interbibliotecari: préstec de documents a altres biblioteques i centres de documentació de Catalunya, d'Espanya i d'arreu d'Europa.
- Intercanvi d'informació i documentació amb organismes, institucions i investigadors.

Les principals tasques realitzades l'any 2010 són:

- Creació d'un nou catàleg bibliogràfic consultable a través del web. El catàleg permet conèixer el fons de consulta del centre de documentació, fer cerques, i visualitzar la portada dels documents catalogats.
- Ampliació del 10,15% del fons documental existent. En data 31 de desembre de 2010 el fons aplegava 2300 documents. Durant l'any 2010 s'han adquirit nous documents a través de compra, donatius de diverses institucions i organitzacions d'arreu d'Europa relacionades amb l'Observatori, i l'intercanvi establert amb el centre de documentació

del CDAN, l'Insitut del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida de l'Ajuntament de Barcelona, el centre de documentació del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i altres centres relacionats amb la temàtica. Aquest any s'han ampliat els acords d'intercanvi amb altres institucions, concretament amb la biblioteca del Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico i amb l'Instituto Universitario de Urbanística de la Universidad de Valladolid

- Gestió, catalogació i ordenació del fons documental en format paper, analògic i digital tant del catàleg local de l'Observatori com del Catàleg Col·lectiu d'Universitats Catalanes.

- Atenció i gestió de les consultes rebudes tant per correu electrònic com les rebudes directament pels usuaris que es desplacen a la seu de l'Observatori a Olot. Els principals usuaris del centre de documentació són, per una banda, consultors tècnics i professionals, i de l'altra, estudiants de cycle superior i investigadors.

- Selecció de documents disponibles al centre de documentació per a l'apartat de recomanacions del butlletí *Paisatg-e*.

- Creació d'un nou apartat al web amb totes les recomanacions que s'han fet al butlletí *Paisatg-e*.

- Actualització de les bibliografies dels dossiers temàtics sobre *Arbres monumentals i singulars*, *Paisatges de la pedra seca* i *Jardins* i la creació de bibliografia per al nou dossier sobre *Paisatges sonors*.

- Difusió i explicació del centre de documentació a les visites que rep l'Observatori, algunes de les quals ja es programen anualment.

4. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

4.1. Nous apartats del web de l'Observatori del Paisatge

El web de l'Observatori del Paisatge de Catalunya és el principal espai de difusió de l'activitat de l'Observatori del Paisatge i de les polítiques de paisatge. Té una clara dimensió internacional i, per això, és en català, castellà, anglès i francès.

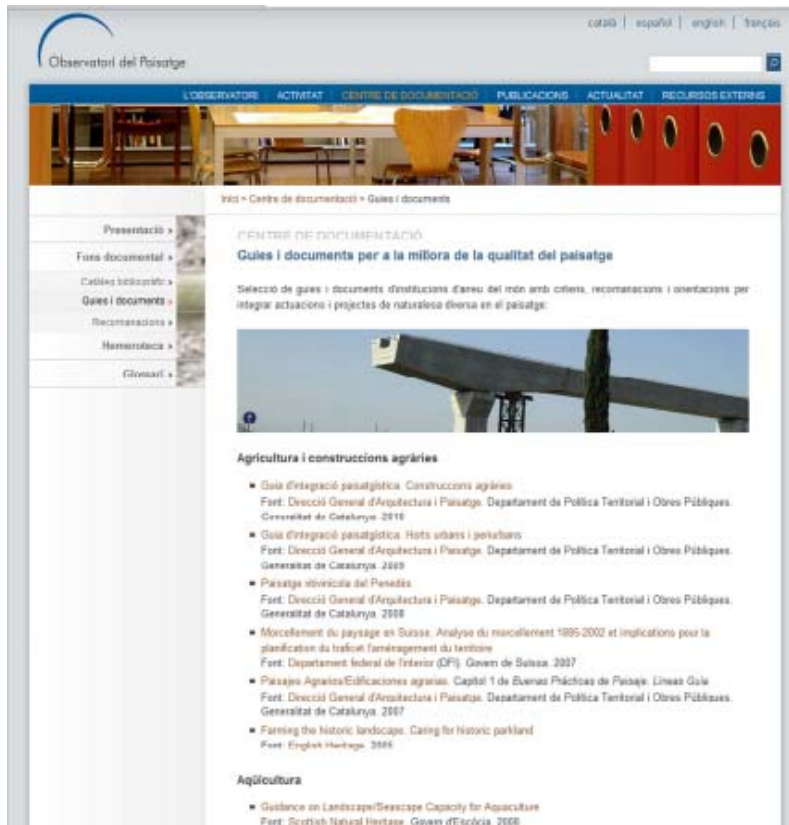
Es tracta d'una pàgina visitada anualment des de més de cent països. (una de cada tres visites són de fora de l'Estat espanyol).

Durant l'any 2010 s'han dinamitzat i actualitzat els apartats ja consolidats del web i se n'han incorporat de nous:

Guies i documents per a la millora de la qualitat del paisatge:

Es tracta d'un apartat que inclou una selecció de guies i documents d'institucions d'arreu del món amb criteris, recomanacions i orientacions per integrar actuacions i projectes de naturalesa diversa en el paisatge:

- Agricultura i construccions agràries
- Aqüicultura
- Àrees d'activitat econòmica
- Centrals fotovoltaïques
- Infraestructures de telecomunicacions
- Infraestructures viàries
- Parcs eòlics
- Planejament urbanístic

The screenshot shows the website interface for 'Observatori del Paisatge'. At the top, there are navigation links for 'català', 'español', 'english', and 'français'. Below the header, there is a main navigation bar with categories: 'L'OBSERVATORI', 'ACTIVITAT', 'CENTRE DE DOCUMENTACIÓ', 'PUBLICACIONS', 'ACTUALITAT', and 'RECURSOS EXTERNOS'. The main content area is titled 'CENTRE DE DOCUMENTACIÓ' and features the heading 'Guies i documents per a la millora de la qualitat del paisatge'. Below this, there is a sub-heading 'Selecció de guies i documents d'institucions d'arreu del món amb criteris, recomanacions i orientacions per integrar actuacions i projectes de naturalesa diversa en el paisatge:'. A large image of a modern building is displayed. The content is organized into sections: 'Agricultura i construccions agràries' and 'Aqüicultura'. Under 'Agricultura i construccions agràries', there are several entries with titles and authors, such as 'Guia d'integració paisatgística. Construccions agràries' by the Direcció General d'Arquitectura i Paisatge, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Generalitat de Catalunya, 2010. Under 'Aqüicultura', there is an entry 'Guidance on Landscape/Seascape Capacity for Aquaculture' by Scottish Natural Heritage, Govern d'Escòcia, 2008.

Coedicions:

A causa de la diversificació d'activitats de publicació i edició que porta a terme l'Observatori del Paisatge, ha estat necessari crear el subapartat "Coedicions" de la secció "Publicacions", i a partir d'ara s'hi podrà trobar tota la informació relacionada amb les coedicions en les quals aquest consorci participa.

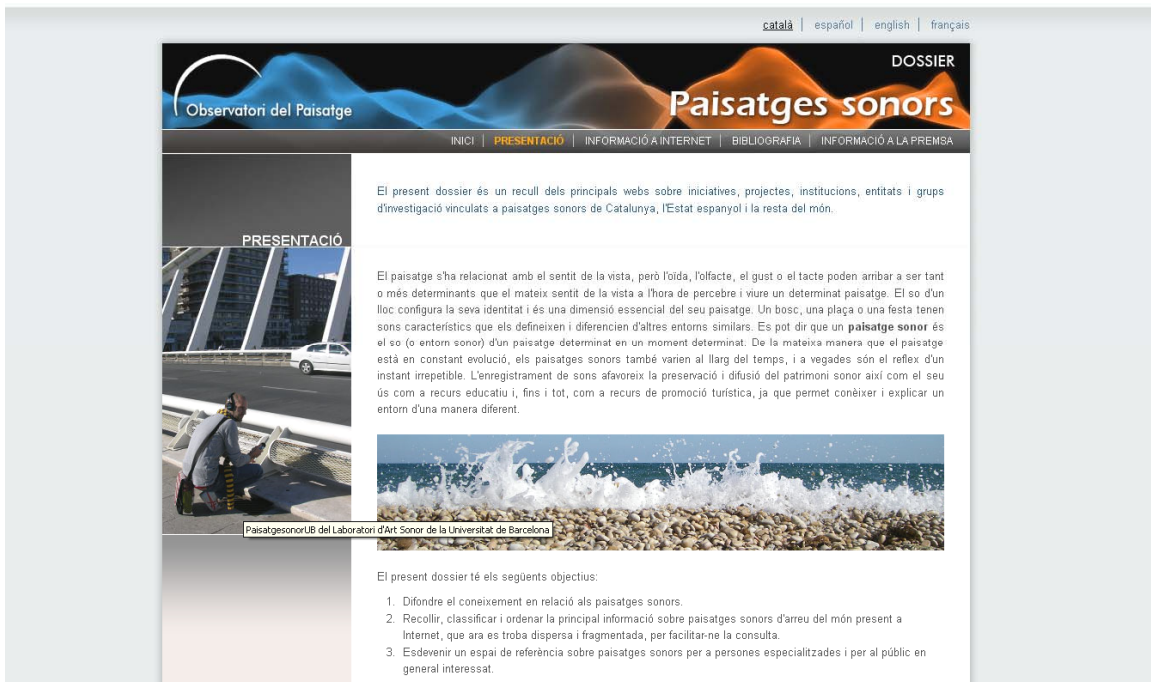
The screenshot shows the website interface for Observatori del Paisatge. At the top, there is a navigation menu with links for 'L'OBSERVATORI', 'ACTIVITAT', 'CENTRE DE DOCUMENTACIÓ', 'PUBLICACIONS', 'ACTUALITAT', and 'RECURSOS EXTERNS'. The 'PUBLICACIONS' link is highlighted. Below the menu is a search bar and social media icons for Facebook and Twitter. The main content area is titled 'Coedicions' and features a sidebar with a 'Publicacions' menu containing 'Publicacions pròpies', 'Coedicions', 'Butlletins digitals', and 'Dossiers digitals'. The main text states: 'L'Observatori del Paisatge de Catalunya col·labora amb el Departament de Territori i Sostenibilitat en la publicació dels catàlegs de paisatge un cop han estat aprovats definitivament. Els catàlegs publicats fins a data d'avui són:'. A featured publication is 'Catàleg de paisatge. Les Terres de Lleida', edited by Joan Nogué, Pere Sala, and the Departament de Política Territorial i Obres Públiques, published in 2010 with ISBN 978-84-393-8297-3. The footer contains contact information and copyright details for 2011.

Dossiers temàtics

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, després de crear els dossiers temàtics sobre Jardins, Arbres monumentals i singulars i Paisatges de la pedra seca, ha creat un dossier digital sobre paisatges sonors. El dossier, com els anteriors, és consultable en català, castellà, anglès i francès i de fàcil actualització gràcies al seu caràcter digital.

La compilació del dossier respon al triple objectiu de difondre el coneixement en relació amb els paisatges sonors, la seva diversitat i la seva importància; recollir, classificar i ordenar la principal informació present a Internet per facilitar-ne la consulta, i esdevenir un espai de referència sobre paisatges sonors per a persones especialitzades i per al públic en general.

El dossier té el seu origen en la jornada Paisatges Sonors de Catalunya, organitzada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya, la Fundació Bosch i Gimpera/Universitat de Barcelona i l'Obra Social de Caixa de Catalunya el mes de novembre de 2008 al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

catà | español | english | français

Observatori del Paisatge

Paisatges sonors

DOSSIER

INICI | **PRESENTACIÓ** | INFORMACIÓ A INTERNET | BIBLIOGRAFIA | INFORMACIÓ A LA PREMSA

El present dossier és un recull dels principals webs sobre iniciatives, projectes, institucions, entitats i grups d'investigació vinculats a paisatges sonors de Catalunya, l'Estat espanyol i la resta del món.

PRESENTACIÓ

El paisatge s'ha relacionat amb el sentit de la vista, però l'oïda, l'olfacte, el gust o el tacte poden ambar a ser tant o més determinants que el mateix sentit de la vista a l'hora de percebre i viure un determinat paisatge. El so d'un lloc configura la seva identitat i és una dimensió essencial del seu paisatge. Un bosc, una plaça o una festa tenen sons característics que els defineixen i diferencien d'altres entorns similars. Es pot dir que un **paisatge sonor** és el so (o entorn sonor) d'un paisatge determinat en un moment determinat. De la mateixa manera que el paisatge està en constant evolució, els paisatges sonors també varien al llarg del temps, i a vegades són el reflex d'un instant irrepitible. L'enregistrament de sons afavoreix la preservació i difusió del patrimoni sonor així com el seu ús com a recurs educatiu i, fins i tot, com a recurs de promoció turística, ja que permet conèixer i explicar un entorn d'una manera diferent.

PaisatgesonorUB del Laboratori d'Art Sonor de la Universitat de Barcelona

El present dossier té els següents objectius:

1. Difondre el coneixement en relació als paisatges sonors.
2. Recollir, classificar i ordenar la principal informació sobre paisatges sonors d'arreu del món present a Internet, que ara es troba dispersa i fragmentada, per facilitar-ne la consulta.
3. Esdevenir un espai de referència sobre paisatges sonors per a persones especialitzades i per al públic en general interessat.

4.2 Organització i participació en cursos, seminaris i jornades

L'Observatori del Paisatge pretén estimular la col·laboració científica i acadèmica en matèria de paisatge, així com els intercanvis de treball i experiències entre especialistes, motiu pel qual, entre d'altres, organitza seminaris, cursos i conferències sobre paisatge.

- Concretament a l'any 2010, l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha participat en l'organització del seminari internacional **Teoria i Paisatge. Reflexions des de mirades interdisciplinàries**, que es va celebrar a Barcelona els dies 25 i 26 de febrer. El seminari partia de la concepció del paisatge com una categoria interdisciplinària, i no dins un únic marc teòric, i del fet que la seva aproximació només pot realitzar-se des d'un nou discurs fruit d'una hibridació d'enfocaments. Alguns dels grans temes que es van tractar al seminari van ser: el debat epistemològic entorn al concepte de paisatge i les seves aplicacions teòriques i pràctiques; la revisió i actualització dels diferents corrents de pensament entorn al concepte de paisatge; i, el paisatge en el discurs artístic i en la creació contemporània. Durant aquest any l'Observatori del Paisatge ha treballat amb la Universitat Pompeu Fabra en la publicació digital de les ponències.
- El dia 18 de juny, l'Observatori del Paisatge de Catalunya, en col·laboració amb el Departament d'Afers Exteriors i Comerç Internacional de Canadà, va organitzar una jornada al voltant del rol del paisatge en projectes de cooperació internacional, anomenada **Paisatge i Cooperació per al Desenvolupament**. Amb més d'un centenar d'assistents, l'acte, que va comptar amb la participació de ponents que treballen en el camp de la cooperació a l'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina, va servir per reflexionar sobre les possibilitats que ofereix el paisatge a l'hora d'aportar multidisciplinarietat als projectes i millorar les condicions de vida de les societats receptors de la cooperació.

Imatge del programa de la Jornada Paisatge i Cooperació per al Desenvolupament

- Ja a l'últim trimestre de l'any, concretament durant els dies 11 i 12 de novembre, l'Observatori va celebrar a Olot el **Seminari Internacional Franges. Els paisatges de la perifèria**, organitzat pel consorci amb la col·laboració de l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot i de la xarxa europea RECEP-ENELC. El seminari va aplegar uns cent trenta assistents interessats en les perifèries urbanes. Tal com anunciava el programa del seminari, les perifèries són sovint paisatges desendrecats, inacabats i amb connotacions negatives per a la població. Aquest fet té repercussions sobre el benestar de la població, ja que la qualitat del vida està directament vinculada amb la qualitat del paisatge. El seminari tenia com a objectiu proposar noves formes d'intervenció i de gestió del paisatge, així com plantejar lectures alternatives a les habituals. Els ponents que van prendre part en les jornades provenien d'àmbits tan diversos com la geografia, l'arquitectura, les belles arts, el disseny gràfic o la música.

Atès l'èxit d'assistència, l'Observatori, tal com ha fet en altres ocasions, ha enregistrat les ponències en vídeo i les ha penjat a la pàgina web (<http://www.catpaisatge.net/franges2010/cat/programa11.php>) per tal que totes les persones interessades en la temàtica hi puguin tenir accés. A més, està previst que al llarg de l'any 2011 o principis de 2012 les ponències es publiquin en forma de llibre dins la col·lecció Plecs de Paisatge.

Així mateix, també cal destacar que, coincidint amb el Seminari, es van organitzar una sèrie d'activitats paral·leles vinculades al seminari, obertes a tothom i que complementaven els discursos de les ponències. Aquestes activitats van ser:

- Exposició fotogràfica col·lectiva sobre els paisatges de la perifèria al Museu Comarcal de la Garrotxa. L'exposició contraposava la imatge idíl·lica i bucòlica representada en els quadres de paisatge de finals del segle XIX i principis del XX (de Joaquim Vayreda, Josep Berga i Boix, Ramon Casas, Enric Galwey) amb la visió de les perifèries actuals dels fotògrafs Jordi Bernadó, Albert Gusi, Rafel López-Monné, Aleix Plademunt i Llorenç Rosanes.

- Exposició al pati de l'Hospici sobre l'espai públic contemporani a les regions italianes de Calàbria i Sicília, a càrrec de Fabio Manfredi.

- Fotografies de gran format de la perifèria d'Osca, realitzades per Lorenzo Ordás, al Casal Marià.

Perifèria d'Osca. Autor fotografia: Lorenzo Ordás

- Exposició de fotografies dels alumnes del Curs de Paisatges Perifèrics, del professor Tino Soriano, a Can Trincheria, organitzada per la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot i l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

- Projecció de la pel·lícula Petit indi, de Marc Recha, amb la col·laboració del CineClub d'Olot.

- Col·laboració amb l'Àrea de Creació Contemporània a través de les exposicions "Uturism-utopism", de Marcel Dalmau, exposada a l'Espai Zero1, i "Latifundi. Una visió de la ciutat a través dels infants", basada en la percepció de l'espai urbà per part de la població infantil a la Sala 15.

4.3 Col·laboració amb mitjans de comunicació

La revista *Descobrir Catalunya* ofereix mensualment reportatges sobre pobles i paratges de la geografia de Catalunya, País Valencià i Illes Balears.

L'Observatori col·labora en la secció "El paisatge del mes", que difon mensualment un dels 135 paisatges de Catalunya, sorgits del mapa d'unitats de paisatge dels catàlegs.

Els paisatges publicats fins a desembre de 2010:

- Altiplà de la Terra Alta
- Terraprims
- Conca d'Alforja-Vilaplana
- Secans d'Utxesa
- Valls d'Àneu
- Plana del Vallès
- Ardenya-Cadiretes
- Plana del Baix Ebre-Montsià

La col·laboració amb la revista està prevista que s'allargui alguns mesos de l'any 2011

4.4 Participació en activitats de difusió

Durant l'any 2010 l'Observatori del Paisatge ha participat en diferents activitats acadèmiques i de divulgació (seminaris, conferències, debats, etc). Les principals activitats en les quals ha intervingut són:

- **Cabildo de Tenerife**
24 i 25 de febrer de 2010
I Jornadas Insulares de Paisaje. Situación y oportunidades del paisaje de Tenerife.
Conferència 'La participación social en la elaboración de los Catálogos de Paisaje de Cataluña'
- **Universitat Pompeu Fabra**
25 i 26 de febrer de 2010
Teoria i Paisatge. Reflexions des de Mirades Interdisciplinàries
Conferència 'Paisaje y comunicación: el resurgir de las geografías emocionales'
- **Puigcerdà, Bellver de Cerdanya i Llívia**
19, 20 i 21 de març de 2010
Congrés internacional Observar les fronteres, veure el món
Conferència 'Els límits territorials contemporanis: de la nitidesa a la hibridació'
- **Centre art contemporani de Girona, 'Bòlit'**
Participació en taules rodones
26 de març de 2010
- **Universitat de Girona**
12 d'abril de 2010
"The faces of landscape"
Conferència "The Landscape Observatory of Catalonia and the Catalogues of landscape"
- **Palacio de congresos de Córdoba**
15, 16 i 17 d'abril de 2010
IX Council of Europe Meeting of the Workshops for the Implementation of the European Landscape Convention
- **Centre Cultura Contemporània de Barcelona**
28 de maig de 2010
Seminari "El futur dels paisatges industrials"
Conferència: "Abans i després de la indústria: els paisatges residu".
- **Fundación César Manrique**
10 de juny de 2010
Cicle 'Frontera y direcciones del progreso"
Conferència ' Paisaje y conflictividad territorial'

- **Transversal, xarxa d'activitats culturals**
17 i 18 de juny de 2010
V Jornades culturals euroregionals "Nuevos turismos culturales"
Conferència: 'La construcció social del paisatge'
- **Fundació d'Estudis Superiors d'Olot**
30 de juny de 2010
Curs: Eines i instruments per a les polítiques de paisatge: catàlegs, cartes i estudis d'impacte i integració paisatgística
Conferència 'Els catàlegs de paisatge'
- **Prahova County Council**
1 d'octubre de 2010
Conference: "Landscape, City Planning, Tourism"
Participació en la sessió sobre *Good Practices in Europe regarding the implementation of the European Landscape Convention at the Local and Regional Level*
- **Col·legi d'arquitectes de Catalunya**
30 de setembre al 2 d'octubre de 2010
6a Biennal Europea de Paisatge
- **Xarxa SOLC**
5 d'octubre de 2010
Ponència 'Paisatge i turisme'
- **Centro Cultural de España (Xile)**
7 d'octubre de 2010
Ciclo Empoderamiento y participación ciudadana
Conferència 'Paisaje y participación ciudadana'
- **Consell d'Europa (Florència)**
19-20 d'octubre de 2010
10è Aniversari del Conveni Europeu del Paisatge
'Living Landscape. The ELC in research perspective'
- **Palacio de Congresos y Auditorio de Navarra**
28 d'octubre de 2010
VI Congreso Internacional de Ordenación del Territorio
Conferència 'Paisaje y patrimonio territorial'
- **Consell Insular d'Eivissa**
5 de novembre de 2010
Universitat de les Illes Balears
Jornada de Paisatge
Conferència: 'Polítiques de paisatge a Catalunya'

5. PUBLICACIÓ

5.1. Publicació de llibres en el marc de les col·leccions “Plecs de Paisatge” i “Documents”

L'Observatori del Paisatge de Catalunya disposa de dues col·leccions pròpies de llibres amb el nom de "Plecs de Paisatge" i "Documents". La col·lecció "Plecs de Paisatge" té dues sèries temàtiques: 'Reflexions' i 'Eines'. La primera recull articles, estudis, jornades i conferències que estudiïn genèricament o a través de casos concrets una determinada temàtica o problemàtica sobre paisatge. La sèrie 'Eines', en canvi, recull normativa, instruments i metodologies per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge. Com el seu nom indica, 'Documents' és una col·lecció de textos de petit format sobre paisatge.

Des de la seva creació, l'Observatori del Paisatge ha editat quatre llibres, l'últim dels quals l'any 2010. El llibre *Paisatge i participació ciutadana*, va inaugurar la col·lecció “Documents” i va comptar amb la coedició de l'antic Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya. Per primera vegada es va optar per la traducció íntegra del llibre a l'anglès i, per tant, hi ha dues versions del mateix llibre: una en català i l'altra en anglès.

Nogué, Joan; Puigbert, Laura; Sala, Pere; Bretcha, Gemma (eds.) (2010). *Paisatge i participació ciutadana*. Olot: Observatori del Paisatge de Catalunya; Barcelona: Direcció General de Participació Ciutadana del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya. (Documents; 1). ISBN: 978-84-614-0248-9

El llibre se centra en el procés de participació ciutadana realitzat durant l'elaboració dels set catàlegs de paisatge de Catalunya. En descriu els diversos instruments de participació utilitzats, en fa una valoració i estableix aspectes clau que cal tenir en compte a l'hora de dur a terme un procés participatiu d'aquestes característiques. La manca d'una metodologia participativa unànimement reconeguda ha fet que la participació ciutadana dels catàlegs de paisatge de Catalunya hagi despertat molt d'interès a nivell nacional i internacional. I és, precisament el gran interès internacional que ha despertat aquest procés, el que va motivar la traducció de la publicació a l'anglès.

Es pot sol·licitar el llibre *Paisatge i participació ciutadana* en format paper a l'Observatori del Paisatge de Catalunya i també es pot consultar el format digital a text complet al web (http://www.catpaisatge.net/cat/documentacio_doc_1.php). La versió anglesa del llibre que rep el nom de *Landscape and Public Participation: The Experience of the Landscape Catalogues of Catalonia* no disposa de format paper i es pot consultar únicament a través del web de l'Observatori http://www.catpaisatge.net/fitxers/publicacions/participacio/eng/public_participation.pdf.

Durant l'any 2010, l'Observatori també va portar a terme gran part de la revisió i edició del llibre *Paisatge i educació* que es publicarà el mes de maig de 2011 en el marc de la col·lecció "Plecs de Paisatge. El llibre recull les ponències del seminari internacional Paisatge i Educació, que va tenir lloc el novembre del 2009.

5.2. Coedicions de l'Observatori del Paisatge

L'Observatori del Paisatge de Catalunya col·labora amb altres entitats i administracions en l'edició de diferents publicacions d'interès compartit. Cada un dels projectes comporta un grau d'implicació diferent per a l'Observatori: des de l'elaboració dels continguts fins al seguiment de la maquetació i l'edició.

Durant l'any 2010 es va iniciar la publicació dels catàlegs de paisatge amb el Departament de Política Territorial i Obres Públiques. El resultat fou el llibre **Catàleg de paisatge. Les Terres de Lleida** que explora les principals singularitats, identifica els paisatges que reclamen i requereixen una atenció especial, descriu 22 unitats de paisatge en què s'ha dividit aquest territori i en defineix els objectius de qualitat paisatgística, els criteris i les accions a realitzar per tal de millorar la qualitat dels paisatges de les Terres de Lleida. Aquest és el primer catàleg aprovat definitivament i també el primer publicat. La intenció és seguir publicant la resta de catàlegs a mesura que es vagin aprovant.

L'Observatori del Paisatge ha treballat en l'edició de la publicació **Teoría y paisaje. Reflexiones desde miradas interdisciplinarias** juntament amb el Departament d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra. El resultat, que veurà la llum l'any 2011, serà un llibre en format digital que es podrà consultar a través del web de l'Observatori del Paisatge i recollirà les ponències del seminari internacional que es va celebrar amb el mateix nom l'any 2010.

5.3. Butlletins digitals

5.3.1. Elaboració i distribució setmanal del *Dietari de Paisatge*

El *Dietari de Paisatge* és un butlletí digital que, des de juny de 2005, recull setmanalment notícies sobre paisatge publicades en els principals mitjans de comunicació escrits del món, amb un èmfasi especial en les novetats referides a Catalunya.

El *Dietari de Paisatge* va néixer amb l'esperit de fer disponible, d'una manera senzilla i ràpida, informació d'actualitat en temes de paisatge a persones escollides per la seva experiència reconeguda en aquest àmbit, responsabilitats en la seva gestió o amb sensibilitat per aquesta temàtica.

Durant l'any 2010, s'ha continuat fent la recerca diària de notícies d'interès de temàtica paisatgística publicades en els principals mitjans de comunicació escrits i la selecció setmanal de notícies de més interès paisatgístic intentant respectar un equilibri de llengües (català, castellà, anglès, francès, italià i portuguès) i temàtiques, prioritzant les notícies que fan referència a Catalunya. A finals de 2010, 761 persones estaven inscrites a aquest butlletí.

5.3.2. Elaboració i distribució del butlletí Paisatg-e

Durant l'any 2010 s'ha continuat elaborant i distribuint el butlletí digital *Paisatg-e*. Es tracta d'un butlletí electrònic bimestral creat per l'Observatori del Paisatge amb l'objectiu de difondre informació de referència sobre paisatge a Catalunya, a l'Estat espanyol i a escala internacional. S'edita en català, castellà, anglès i francès, i pren el nom de *Paisatg-e*, *Paisaj-e*, *Landscap-e* i *Paysag-e*, respectivament. És una eina d'opinió, informació i conscienciació estretament vinculada al web www.catpaisatge.net, però que disposa de la seva pròpia estructura.

Inclou notícies del mateix Observatori del Paisatge, novetats destacades sobre paisatge, nous documents i normativa, referències bibliogràfiques, webs d'interès, articles apareguts als mitjans de comunicació, agenda d'activitats, seminaris i conferències, entre d'altres informacions. Cada butlletí incorpora, a més, un article d'una persona destacada en el camp del paisatge, "l'Observador". A finals de 2010, es distribuïa a 1929 persones, això significa un augment del 12% de subscriptors respecte les mateixes dates de l'any anterior.

5.3.3. Elaboració i distribució del butlletí *Agenda de paisatge*

Agenda de Paisatge és una publicació d'informació que l'Observatori del Paisatge de Catalunya posa a disposició del públic cada mes. Estretament vinculat al web de l'Observatori del Paisatge (www.catpaisatge.net) i al butlletí digital *Paisatg-e*, el butlletí *Agenda de Paisatge* s'edita també en 4 idiomes i conté informació sobre congressos, jornades, cursos, conferències, presentacions, sortides, premis i exposicions d'arreu del món, però amb un especial èmfasi en les que se celebren a Catalunya.

El butlletí, de distribució mensual a través del correu electrònic i amb un recull de les activitats programades en els següents tres mesos, pretén ser de gran utilitat pels agents més directament implicats en l'estudi i la gestió del paisatge i, en general, per qualsevol persona interessada en el paisatge. A finals de l'any 2010 el rebien 2230 persones cada mes.

5.4. Elaboració d'articles

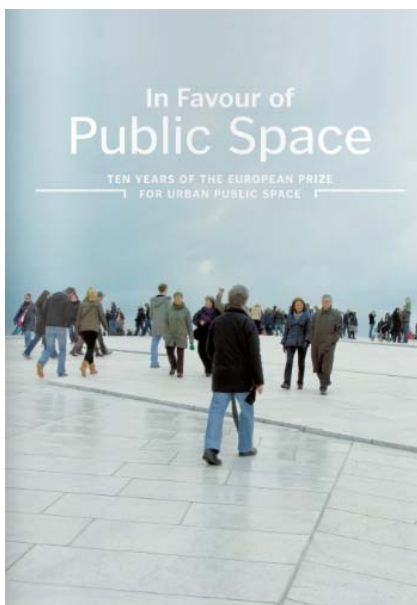
L'Observatori del Paisatge ha elaborat diversos articles i capítols de llibres:

- “L'Observatori del Paisatge”, dins Oriol Nel-lo (dir.); Jaume Busquets (ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 2010, 105-113. (Guia d'Integració Paisatgística; 4).

- Catanzaro, Michele (2010). “Joan Nogué-Quim Corominas”, *Medi Ambient. Tecnologia i Cultura*, núm. 46, juliol 2010 p. 48-53.

- “El paisaje en la ordenación del territorio. La experiencia del Observatorio del Paisaje de Cataluña = The landscape in town and country planning. The experience of landscape in the Landscape Observatory of Catalonia”, *Estudios Geográficos*, 2010, vol. 71, núm. 269, p. 415-448.

- “A mountain of refuse”, dins Judit Carrera (dir.). *In favour of public space: ten years of the European Prize for Urban Public Space*. Barcelona: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona; Actar, 2010, p. 137-141. ISBN: 978-84-92861-38-5.

- “Presentació”, dins Josep Pinto (ed.). *Eines i instruments per a les polítiques de paisatge*. Girona: Universitat de Girona. Servei de Publicacions, 2010, p. 7-8.

- “Catàlegs de Paisatge de Catalunya”, dins Josep Pinto (ed.). *Eines i instruments per a les polítiques de paisatge*. Girona: Universitat de Girona. Servei de Publicacions, 2010, p. 9-37.

- “El retorno del paisaje”, *Enrahonar*, 2010, núm. 45, p. 123-136.

- "El Vallès en el Catàleg de paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona", dins *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 2009*. Granollers: Centre d'Estudis de Granollers. Associació Cultural, 2010, p. 67-110. Escrit conjuntament amb Valerià Paül.
- "The soundscapes and the Landscape Observatory of Catalonia", *Landscape Character Network*, núm. 37, 2010, p. 35-36.

The soundscape and the Landscape Observatory of Catalonia

By Joan Noqué,
Landscape Observatory of Catalonia

Landscape has been associated with the sense of sight. However, hearing, smell, taste and touch can be equally or more decisive than sight when we perceive or experience a given landscape. The sound of a place shapes its identity, and is an essential dimension of its landscape. A forest, a village square and a festival all have their own characteristic sounds which define and differentiate them from other similar environments. Soundscape can be defined as the sound (or sound environment) of a given landscape at a given time. Landscape is in a constant state of evolution; soundscapes likewise vary over the course of time, and are sometimes the reflection of one unrepeatable moment in time. The recording of sounds helps to preserve our sound heritage and to make it better known.

For all these reasons the Landscape Observatory of Catalonia has decided to create a digital dossier on soundscapes. This dossier is a directory of the main websites on initiatives, projects, institutions, research groups and other bodies linked to soundscapes in Catalonia, Spain and the rest of the world. Published in Catalan, Spanish, French and English, the digital dossier 'Soundscapes' aims to bring the local inhabitants closer to soundscape heritage, which is often little understood and valued.

Image ▲ Soundscape on the
beach of Ametlla de Mar.
© Landscape Observatory of
Catalonia

www.landscapecharacter.org.uk

LCN News Issue 37 Autumn 2010 Page 15

6. PARTICIPACIÓ INSTITUCIONAL

6.1 Museu del Paisatge de Catalunya

L'Observatori del Paisatge forma part del consell assessor del futur museu, ubicat a Olot. A grans trets, l'Observatori aporta el coneixement sobre els paisatges de Catalunya des d'una perspectiva històrica i contemporània.

S'ha pogut començar a visualitzar la col·laboració entre aquestes dues entitats en una exposició de fotografia i pintura emmarcada en el Seminari internacional Franges. Els paisatges de la perifèria, a finals de l'any 2010. El primer resultat d'aquest treball conjunt és la imminent creació del Centre de Documentació del Paisatge de Catalunya, amb els fons dels centres de documentació d'ambdues institucions. El nou centre de documentació s'ubicarà a l'edifici Hospici, seu del futur Museu i de l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Pel que fa a la col·laboració, es potenciaran altres sinergies entre ambdues institucions com ara en l'àmbit de les activitats de recerca i de difusió. Tant l'Observatori com el Museu potenciaran la seva dimensió nacional com internacional.

6.2. Assessorament i participació institucional

L'Observatori del Paisatge assessora alguns organismes i projectes catalans, estatals i estrangers:

- Fundació Agroterritori
- Revista *Barcelona Verda*
- Institut del Territori del País Valencià
- Observatorio de la Sostenibilidad en España
- Bienal de Canarias. Arquitectura, Arte y Paisaje
- Projecte Campo Adentro, del Ministerio de Medio Ambiente, Medio Rural y Marino
- Consell de Direcció de la Xarxa Europea d'Ens Locals i Regionals per a l'aplicació del Conveni Europeu del Paisatge (RECEP)

També hem de destacar que durant l'any han vingut nombroses visites a la seu tècnica de l'Observatori a Olot, des d'alumnes de secundària i de grau universitari, fins a professionals tant nacionals com internacionals.

Pel que fa a l'assessorament internacional, convé ressaltar les col·laboracions en els següents projectes:

- **Sistema d'informació del Conveni europeu del paisatge (ELCIS), Consell d'Europa**

L'Observatori assessora el Consell d'Europa en la preparació del Sistema d'informació del Conveni europeu del paisatge (ELCIS), de seguiment de les polítiques i iniciatives de paisatge de tot Europa. L'Observatori del Paisatge ha estat denominat pel Consell d'Europa com el responsable d'aplicar l'ELCIS a Catalunya. El consorci forma part del grup de treball permanent del Consell d'Europa que avalua la implantació del Conveni europeu del paisatge en estats i regions d'Europa, fet que comporta tenir una visió privilegiada de les principals iniciatives en gestió del paisatge a Europa.

- **SINP. Ministère de l'Écologie, de l'Énergie, du Développement Durable et de la Mer (França)**

L'Observatori del Paisatge és membre del Comitè Científic que impulsa el Sistema d'informació sobre Natura i Paisatge (SINP) del Ministeri francès d'Ecologia, Desenvolupament Sostenible i del Mar.

- **Assessorament al Govern d'Irlanda**

L'Observatori del Paisatge ha col·laborat en l'elaboració de l'Estratègia Nacional de Paisatge d'Irlanda i participa semestralment en el curs *Landscape Character Assessment* (organitzat per l'Heritage Council)

També ha participat en l'organització d'una Taula d'intercanvi de bones pràctiques d'introducció del paisatge en la planificació territorial i sectorial a Irlanda, amb l'Agència governamental anglesa Natural England.

- **Cooperació en l'àmbit del paisatge amb Brasil, Xile, Argentina, Colòmbia i Costa Rica**

- Assessorament a la Universidade Federal do Rio de Janeiro i l'Instituto do Patrimônio Histórico e Artístico Nacional (IPHAN) en la creació de l'Observatorio de Paisagem de Rio de Janeiro.

- Intercanvi de coneixements i experiències amb institucions xilenes (Escuela de guías del patrimonio,...).

- Assessorament al desenvolupament de la Red Argentina del Paisaje

- Cooperació amb la Universitat Nacional de Colòmbia en el projecte de Paisaje Cultural Cafetero.

- Cooperació amb l'Observatorio del Paisaje de la Universitat de Costa Rica

7. ANNEX

7.1. Algunes col·laboracions de l'Observatori del Paisatge a la ràdio i a la televisió durant el 2010

- **Televisió de Girona**

Entrevista
28 Gener 2010

- **Ràdio Olot**

Entrevista
08 Febrer 2010

- **COM RADIO**

Entrevista
21 abril de 2010

- **Catalunya Ràdio**

'L'ofici de viure'
Programa sobre les emocions estètiques.
13 novembre de 2010

7.2. Breu selecció de notícies aparegudes a la premsa

EL SEMÁFORO

Alfredo Pérez Rubalcaba
MINISTRO DE INTERIOR

La Guardia Civil asedió ayer un nuevo golpe a la banda terrorista ETA. Dentro en Guipúzcoa a Ibañeta Arza, a quien se vincula con el atentado perpetrado en diciembre del 2008 contra la sede de Euzko Legebaita. **PÁGINA 20**

Joan Nogué
DIRECTOR OBSERVATORI PAISATGE

El catedrático de Geografía Humana de la Universitat de Girona, reciente ganador del premio Jaume I de Urbanismo, Paisaje y Sostenibilidad, reivindica el valor del paisaje y alerta de que su destrucción resta calidad de vida. **PÁGINA 42**

Elena Gómez del Pozuelo
FED. ESP. DE LA ECONOMÍA DIGITAL

Elena Gómez fundó en su día secretariaplust.com, y hoy preside la Federación Española de la Economía Digital. Además, es una de las pocas mujeres que representan a un sector productivo en la patronal CEOE. **PÁGINA 79**

Jacques Rogge
PRESIDENTE FEZ-GH

Rogge (67) ha lamentado la tragedia que se ha producido en el logo olímpico. El COI y la organización han tenido que introducir medidas de seguridad a marchas forzadas para tratar de que no se registren fatales accidentes. **PÁG. 88 Y 89**

Guido Bertolaso
JEFE DE PROTECCIÓN CIVIL DE ITALIA

Los fiscales creen que Bertolaso (59 años) ha recibido favores sexuales, pagados por empresario, a cambio de no tener en cuenta el encarecimiento de obras públicas que él supervisaba sin ningún control parlamentario. **PÁGINA 9**

ENTREVISTA

ROSA M. BOSCH
Barcelona

“La protección del paisaje depende del nivel cultural”

Joan Nogué, director del Observatori del Paisatge

Joan Nogué reclama inculcar el valor del paisaje ya en la escuela

Joan Nogué, catedrático de Geografía Humana de la Universitat de Girona y director del Observatori del Paisatge de la Generalitat, alerta de que, una vez superada la crisis, se vuelva a apostar por la construcción como motor económico y se impulsen crecimientos desmesurados en parajes naturales. Nogué recibió la pasada semana en Valencia el premio Rei Jaume I de Urbanismo, Paisaje y Sostenibilidad por su contribución científica al conocimiento del paisaje.

El paisaje ha sido el gran olvidado al considerarse un bien intangible. ¿Hay herramientas para cuantificar el valor de un espacio natural?

Hablar de valor económico es complicado, se debe analizar de un modo más amplio. Lo que hay que plantearse es lo que se pierde en términos de calidad de vida. La destrucción de un paisaje puede tener consecuencias traumáticas no sólo para un país en su conjunto, sino a escala individual, puesto que puede provocar estados de malestar y desarraigo.

En los últimos años se han acuñado conceptos como trastorno por déficit de naturaleza, ecoansiedad, solastalgia... este último referido a la tristeza o depresión causada por cambios en el medio ambiente.

Cada vez hay más pruebas de que la transformación de nuestros entornos, más inmediatos nos provocan conflictos personales que están analizando los psicólogos sociales.

¿Es incompatible el progreso con la conservación de la naturaleza?

No, este es el discurso habitual de quienes quieren justificar determinadas actuaciones; una cosa es destrucción y otra evolución planificada, rítmica.

¿Cómo diseñaría una urbanización en un pueblo del Pirineo sin dañar su idiosincrasia?

Primero, primando la rehabilita-

ción, evitando que el desarrollo urbanístico se haga fuera del casco urbano. Si con la rehabilitación no es suficiente, la nueva construcción, que debe armonizar con la tipología del lugar, debe enlazar con el núcleo del pueblo, con el espacio ya construido. Pero, cuidado, según como se haga corremos el riesgo de caer en un escenario de cartón piedra.

¿Qué parajes peligran?

Muchos paisajes están en riesgo o han sido ya degradados por ra-

zones muy distintas: desde el desplazamiento de zonas rurales, sólo en Sorriá uno se encuentra con más de 200 núcleos despoblados, hasta el desastre urbanístico de la Costa del Sol, pasando por las macrourbanizaciones que rodean Madrid y que ahora presentan un aspecto fantasmagórico.

¿Y en Catalunya?

Aquí tenemos la macrourbanización de la Vall Fosca: la transformación ilegal de antiguas cabanas en segundas residencias en el delta del Ebro y la Plana de Burgans; el riesgo de degradación de las terrazas fluviales del Ebro en la Cabaña de Móra; las canchales con un enorme impacto visual, el paisaje de la villa del Alt Penès, siempre bajo la amenaza de grandes infraestructuras y equipamientos logísticos; la excesiva concentración y mala disposición de grandes parques eólicos a pesar de la evidencia de que es posible, si hay voluntad de las partes, desplegar las energías renovables y mantener los valores del paisaje.

La lista es larga.

Y otra cosa, cuando pase la tormenta existe el riesgo de que volvamos a apostar por la construcción como motor económico del país; debemos ir con cuidado y no impulsar nunca más crecimientos injustificados en áreas que no lo necesitan.

El debate se ha centrado últimamente en torno al impacto de algunos parques eólicos. Dicen que es trivial impedir un parque eólico porque afecta al paisaje, pero lo que sí es frívolo es quien hace esta afirmación. El paisaje debe tener el mismo peso que tienen otros condicionantes

de carácter ambiental a la hora de votar una central eólica. Es posible desplegar las energías renovables y mantener el paisaje.

¿Qué arma tiene el Observatori del Paisatge para evitar más destrucción?

Somos un ente de información, documentación y concienciación. No tenemos competencias en el ámbito del planeamiento territorial, si incidimos en la protección, gestión y ordenación de los paisajes.

¿Más cultura quiere decir más protección?

La protección del paisaje depende del nivel cultural de un país, y también de la voluntad política.

PÉRDIDA DE CALIDAD DE VIDA

“La destrucción de un paisaje puede provocar estados de malestar y desarraigo”

EL EJEMPLO DE FRANCIA

“Nuestro entorno no tiene la armonía, el orden, del paisaje del vecino del norte”

El Parlament aprobó en el 2005 la ley del Paisaje; hemos avanzado pero no lo suficiente. Cuando pasamos de Francia a Catalunya te das cuenta de que algo no funciona, de que el paisaje no tiene la armonía, el orden, de nuestro vecino del norte. Hay cosas que no dependen sólo de las leyes, sino de la cultura.

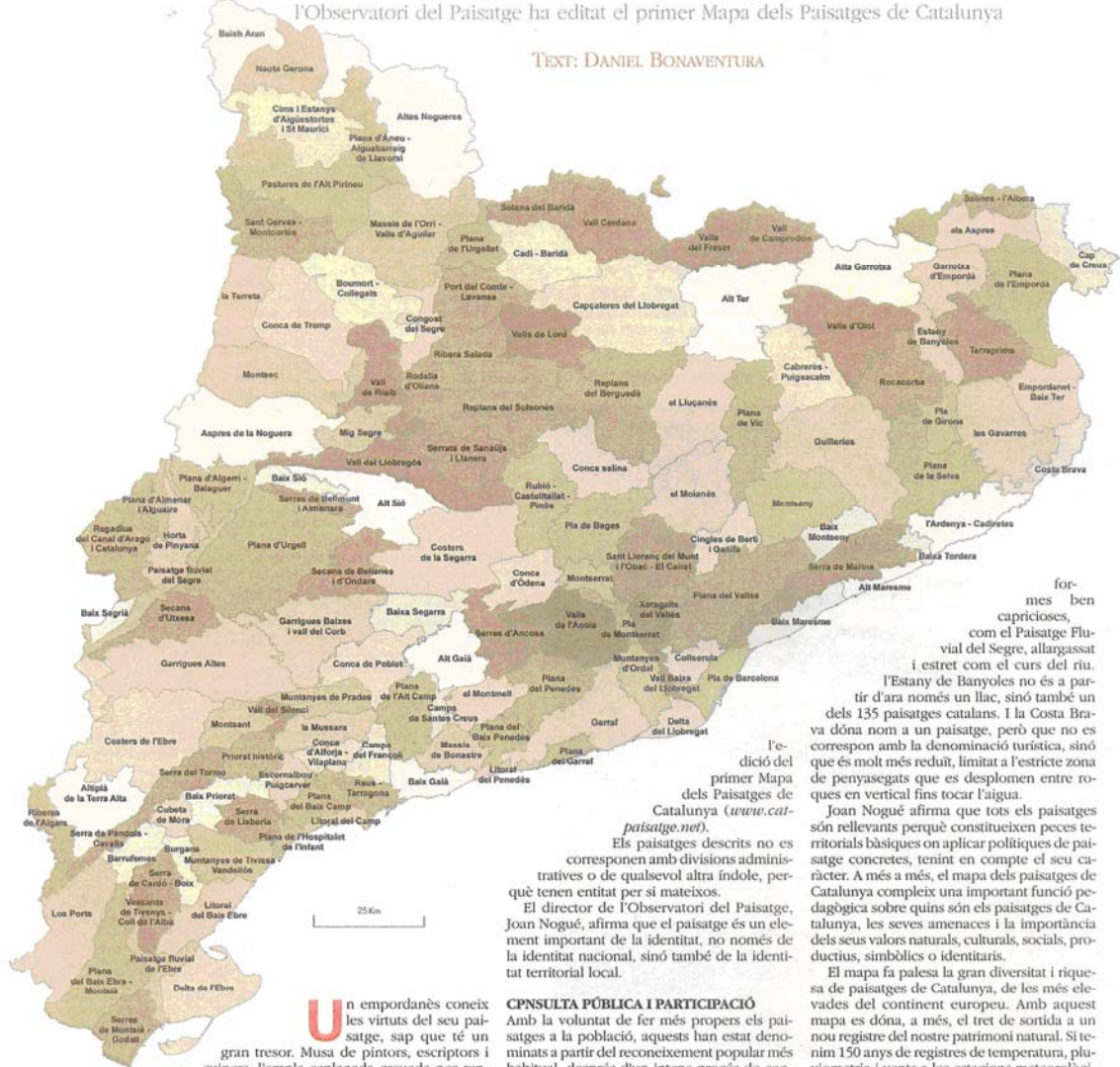
¿Cuál es la principal asignatura pendiente?

La primera, incrementar la cultura del país, en la escuela, en los medios de comunicación... También conseguir que en las comisiones de urbanismo todos los proyectos tengan un filtro muy estricto de carácter paisajístico.

Tots els paisatges

Si fa un segle i mig que tenim registres de temperatures i pluges a les estacions meteorològiques, a partir d'ara també tindrem registres dels nostres paisatges, per detectar-ne els canvis i l'evolució; l'Observatori del Paisatge ha editat el primer Mapa dels Paisatges de Catalunya

TEXT: DANIEL BONAVENTURA

for-
mes ben
capricioses,
com el Paisatge Fluvial del Segre, allargassat i estret com el curs del riu. L'estany de Banyoles no és a partir d'ara només un llac, sinó també un dels 135 paisatges catalans. I la Costa Brava dona nom a un paisatge, però que no es correspon amb la denominació turística, sinó que és molt més reduït, limitat a l'estricta zona de penyasegats que es desplomen entre roques en vertical fins tocar l'aigua.

Joan Nogué afirma que tots els paisatges són rellevants perquè constitueixen peces territorials bàsiques on aplicar polítiques de paisatge concretes, tenint en compte el seu caràcter. A més a més, el mapa dels paisatges de Catalunya complex una important funció pedagògica sobre quins són els paisatges de Catalunya, les seves amenaces i la importància dels seus valors naturals, culturals, socials, productius, simbòlics o identitaris.

El mapa fa palesa la gran diversitat i riquesa de paisatges de Catalunya, de les més elevades del continent europeu. Amb aquest mapa es dona, a més, el tret de sortida a un nou registre del nostre patrimoni natural. Si tenim 150 anys de registres de temperatura, pluviometria i vents a les estacions meteorològiques més veteranes, a partir d'ara també tindrem un registre de l'evolució del paisatge, per tenir la fotografia del moment present i detectar els canvis, siguin per l'escalfament global o per altres motius. Els nostres descendents heretaran, doncs, un instrument útil per conèixer en perspectiva l'evolució històrica del propi paisatge.

l'edició del primer Mapa dels Paisatges de Catalunya (www.cat-paisatge.net).

Els paisatges descrits no es corresponen amb divisions administratives o de qualsevol altra índole, perquè tenen entitat per si mateixos.

El director de l'Observatori del Paisatge, Joan Nogué, afirma que el paisatge és un element important de la identitat, no només de la identitat nacional, sinó també de la identitat territorial local.

CONSULTA PÚBLICA I PARTICIPACIÓ
Amb la voluntat de fer més propers els paisatges a la població, aquests han estat denominats a partir del reconeixement popular més habitual, després d'un intens procés de consulta pública i de participació ciutadana. Cada paisatge, doncs, ha estat batejat amb un nom ben arrelat entre la població i que pertany a la memòria col·lectiva.

Així, les referències literàries de Josep Pla als 'aspres', al 'terraprim' o a l'Empordanet han servit aquí per batejar els corresponents paisatges. Alguns paisatges han donat lloc a

Un empordanès coneix les virtuts del seu paisatge, sap que té un gran tresor. Musa de pintors, escriptors i cuiners, l'ampla esplanada creuada per rengles de ciprers i batuda pel vent és un dels símbols de la Mediterrània. Però, i el giróni de ciutat? Té paisatge el giróni dels quatre rius? Doncs sí. El Pla de Girona és un dels 135 paisatges que acaben de quedar minuciosament descrits i registrats gràcies a un laboriós treball de recerca de l'Observatori del Paisatge de Catalunya. Aquest treball ha donat lloc a

Fotos:
Sobre aquestes línies, el mapa amb tots els paisatges de Catalunya.

- 1 Una imatge característica del paisatge del Cap de Creus. Foto: Aniol Resclosa.
- 2 L'estany de Banyoles. Foto: Marc Martí.
- 3 L'Alta Garrotxa. Foto: Xavier Valeri.

Sostenible
02/06/10

L'Observatori del paisatge publica la seva experiència en participació, pionera a Europa

Xavier Basora
Xavier Sabaté

Títol: Paisatge i participació ciutadana

Editors: Joan Nogué, Laura Puigbert, Pere Sala, Gemma Bretcha

Editorial: Observatori del Paisatge de Catalunya

Núm. de pàgines:109

L'[Observatori del Paisatge de Catalunya](#) s'ha encarregat, durant els darrers cinc anys, d'elaborar els catàlegs de paisatge de Catalunya, uns instruments per incorporar el paisatge en la planificació del territori. Aquests catàlegs de paisatge s'han dut a terme amb una elevada dosi de

participació ciutadana, a través de la qual, per al conjunt de Catalunya, unes 5.000 persones han pogut incidir en la seva elaboració.

El Conveni europeu del paisatge, impulsat pel Consell d'Europa, afirma que és fonamental que la ciutadania participi en les decisions que afecten el paisatge. Malgrat això, en l'àmbit de la planificació i gestió del paisatge, no existeix encara una metodologia participativa unànimement reconeguda. És per això que **l'experiència dels catàlegs de paisatge ha significat un primer pas en l'exploració de la participació ciutadana en relació amb el paisatge a Catalunya, i també a Europa.**

Aquesta experiència s'ha recollit en una publicació, [Paisatge i participació ciutadana](#), editada per l'Observatori del Paisatge amb el suport de la [Direcció General de Participació Ciutadana](#) del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya. El director general de Participació Ciutadana, **Marc Rius**, i el director de l'Observatori del Paisatge, Joan Nogué, van presentar el llibre el passat 26 de maig a la seu del Departament d'Interior.

Durant la presentació del llibre, Marc Rius va destacar la importància de la participació ciutadana com un instrument per millorar la qualitat democràtica del país, i va reconèixer l'aposta efectuada per l'Observatori del Paisatge, que tot i que no tenia cap mandat legal per endegar processos participatius, va impulsar metodologies innovadores per incorporar el punt de vista de la ciutadania en l'elaboració dels catàlegs.

Joan Nogué, per la seva banda, va explicar que els processos participatius van incidir de forma significativa en els catàlegs de paisatge, modificant noms i límits d'unitats de paisatge i detectant valors del paisatge difícilment identificables per altres vies que no fossin la consulta directa als interessats. Nogué va destacar l'interès que tindria aquesta publicació més enllà de Catalunya, on l'experiència en l'ús d'instruments participatius en relació amb el paisatge és minsa.

Els instruments utilitzats

La publicació descriu els instruments de participació utilitzats en l'elaboració dels catàlegs de paisatge de Catalunya, en fa una valoració i presenta els principals aprenentatges obtinguts.

Els processos participatius, igual que la resta de metodologia d'elaboració dels catàlegs, es va anar construint i perfilant a mesura que es van anar elaborant els catàlegs. Aquest fet, sumat a les característiques de cada territori i el condicionant dels recursos disponibles, va fer que els processos i, per tant, els instruments participatius no fossin iguals en tots els catàlegs. En total es van utilitzar vuit instruments diferents però, mentre alguns instruments es van fer servir només en un catàleg, d'altres es van emprar en tots els catàlegs encara que amb lleugeres modificacions. Així, les diferents combinacions d'instruments van generar processos participatius propis per a cada catàleg.

Per exemple, per al Catàleg de paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona, l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona va dur a terme un estudi d'opinió dirigit a 1.050 habitants, es va desenvolupar una consulta web (l'únic instrument que van compartir tots els catàlegs de paisatge), i van tenir lloc tallers dirigits a agents de paisatge i també dirigits a la ciutadania en general. Amb tot, hi van participar més de 1.700 persones.

Altres instruments destacables van ser les enquestes telefòniques i els grups de discussió que es van fer en l'àmbit de les Terres de l'Ebre, i els tallers amb persones a títol individual que es van fer a les Comarques Gironines i l'Alt Pirineu i Aran. Un dels instruments que va generar informació més contrastada van ser les entrevistes a agents de paisatge, que van tenir lloc en tots els catàlegs, a excepció del de la Regió Metropolitana de Barcelona.

Amb aquest llibre, l'Observatori del Paisatge inaugura la col·lecció "Documents, concebuda per oferir als lectors títols de format més breu i àgil que els de la col·lecció "Plecs de Paisatge". *Paisatge i participació ciutadana* es pot sol·licitar a l'Observatori del Paisatge de Catalunya, com la resta de publicacions de l'entitat. A més, el text complet es podrà consultar pròximament en el web de l'Observatori, on també es podrà accedir a una versió traduïda a l'anglès.

Diputació de Barcelona
18/06/10

'Inaugura la col·lecció 'Documents'
'Paisatge i participació ciutadana'

L'Observatori del paisatge ha publicat 'Paisatge i participació ciutadana', de Joan Nogué, Laura Puigbert, Pere Sala i Gemma Bretcha (eds). Inaugura la nova col·lecció de l'Observatori del Paisatge, 'Documents', caracteritzada pel seu format més breu i àgil que les publicacions de la col·lecció 'Plecs de Paisatge' .

El Conveni europeu del paisatge afirma que és fonamental que la població i l'Administració participin de manera conjunta en les decisions que afecten la protecció, gestió i ordenació del paisatge. Estableix que, per fer-ho possible, cal fomentar processos participatius.

Malgrat tot, en l'àmbit de la planificació i gestió del paisatge, no existeix encara una metodologia participativa unànimement reconeguda i, ni tan sols, assajada. Per aquesta raó, es pot considerar que la participació ciutadana dels catàlegs de paisatge de Catalunya té un caràcter pioner i experimental.

Precisament, aquest fet atorga un interès especial a la publicació 'Paisatge i participació ciutadana', que descriu els instruments de participació utilitzats en l'elaboració dels catàlegs de paisatge de Catalunya, en fa una valoració i estableix aspectes clau que cal tenir en compte a l'hora de dur a terme un procés participatiu d'aquestes característiques.

 [El llibre, a la web de l'Observatori del Paisatge](#)

Sostenible

26/6/2010

Cooperants per al paisatge

Una jornada analitza el potencial que té el paisatge en la cooperació per al desenvolupament

Jordi Romero-Lengua
Ambientòleg i urbanista (X3 Estudis Ambientals)

Xavier Sabaté
Ambientòleg (X3 Estudis Ambientals)

La cooperació per al desenvolupament té una dimensió territorial inqüestionable. Aspectes com l'accés a l'aigua, els recursos energètics, l'agricultura, el turisme o el patrimoni cultural, entre d'altres, han servit de fil conductor de nombroses experiències de cooperació. Els debats i reflexions al voltant de l'impacte de la cooperació sobre els territoris receptors abunden, però poques vegades s'han abordat des del punt de vista del paisatge.

Convençut del potencial del paisatge per expressar la complexitat intrínseca de qualsevol actuació sobre el territori, [Observatori del Paisatge de Catalunya](#), en col·laboració amb el [Govern de Canadà](#), va organitzar, el passat 18 de juny, una jornada al voltant del rol del paisatge en projectes de cooperació. L'acte va servir per reflexionar sobre les possibilitats que ofereix el paisatge a l'hora d'aportar multidisciplinarietat als projectes i millorar les condicions de vida de les societats receptores de la cooperació.

Representacions socials, cooperació i paisatge

La cooperació per al desenvolupament sol estar molt segmentada en una àmplia diversitat d'especialitzacions i temàtiques. Aquest fet pot interessar a l'hora d'afrontar situacions molt concretes però, en canvi, es mostra obsolet en d'altres situacions complexes fruit de les relacions socials amb l'entorn. En aquest context, el paisatge pot ser una aproximació molt útil aplicada als projectes de cooperació ja que té la capacitat d'aplegar molts tipus de valors: identitaris, ambientals, socials, econòmics, etc.

En la primera intervenció de la jornada, **Robert Kasisi**, professor de la [Universitat de Montreal](#) i membre de [Agència Canadenca de Desenvolupament Internacional](#), va explicar la seva experiència en projectes de cooperació internacional a l'Àfrica, i va insistir en que les representacions socials, i, per tant, el paisatge, són diferents en funció de l'observador. De fet, la interpretació d'un lloc, les característiques i significats que se li atribueixen, depenen en gran mesura, de la cultura i les experiències de l'observador.

Aprofundint en aquesta línia, **Annette Viel**, professora de la [Universitat de Laval](#) i membre del [Consell Internacional de Museus \(ICOM\)](#), va referir-se a la construcció del paisatge que es genera a partir de múltiples històries, relacions i representacions dels observadors. Per això, en els projectes de cooperació cal que es tingui en compte com veuen el paisatge les persones que hi viuen abans d'endegar el projecte.

El paisatge en la cooperació, a la pràctica

El tractament del paisatge en els projectes de cooperació s'ha de fer des d'una perspectiva interdisciplinària i coordinada. **Juan José Galán**, professor de la [Universitat Politècnica de València](#), va explicar que en una recent trobada internacional sobre paisatge, celebrada a Shangai, es va plantejar l'interès de redactar un conveni mundial del paisatge, que incorporés els tres pilars bàsics del [Conveni europeu del paisatge](#): la

visió integral del territori, en el sentit que tot és paisatge; el paisatge com a element dinàmic; i el paisatge com a element participat. Galán va referenciar aquesta aproximació amb un projecte de cooperació desenvolupat a l'Alt Atlas, on el paisatge havia estat el fil conductor i coordinador d'un equip multidisciplinar, que va analitzar des del punt de vista geogràfic, geobotànic, urbanístic i arquitectònic el territori del poble Yagour.

La sessió del matí es va tancar amb la intervenció de **Felipe Delmont**, de la [UNESCO](#), que va fer una radiografia històrica de l'evolució de les ciutats i la relació que aquestes tenen amb l'actual situació de crisi global i ambiental, a partir de la seva experiència a Veneçuela i Laos. Delmont va explicar que cal acompanyar a la població local en els projectes de cooperació per tal que els puguin desenvolupar de manera autoorganitzada.

Durant el debat, moderat per l'ambientòloga i paisatgista Mireia Boya, es va destacar la importància de la participació i la implicació de la societat, ja que cal la força del capital social per posar en valor el paisatge.

L'impacte paisatgístic de la cooperació internacional

A la sessió de tarda, **Joan Solà**, responsable de l'àrea d'Àfrica del [Fons Català de Cooperació al Desenvolupament](#), va plantejar una reflexió crítica sobre l'impacte que alguns projectes de cooperació poden significar sobre el paisatge. Així, la localització d'una nova escola, d'un punt d'aigua o d'un centre de salut pot tenir un efecte important sobre l'urbanisme de les poblacions destinatàries de l'actuació.

Solà va fer un repàs històric de la cooperació a l'Àfrica, reconeixent que en un principi havia tingut lloc un desembarcament de cooperació duta a terme per algunes ONGs petites i amb una baixa capacitat de planificar les seves actuacions. Tanmateix, els darrers anys la cooperació s'ha estructurat més, i actualment qualsevol projecte de cooperació ha de demostrar la seva viabilitat tècnica, cultural, social i política. Solà va llençar un repte al món de la recerca: proposar criteris de paisatge i protocols que desemboquin en la "viabilitat paisatgística" dels projectes de cooperació.

L'arquitecte **José Legarra** va cloure les intervencions exposant el cas de Ouadane (Mauritània), una ciutat patrimoni de la humanitat i en la qual és primordial mantenir el paisatge urbà característic d'aquesta ciutat enmig del desert. Legarra va exposar diversos projectes de cooperació que havien tingut en compte criteris d'integració paisatgística, utilitzant materials propis de la zona i escollint acuradament les localitzacions d'instal·lacions com dipòsits d'aigua, centres de salut i centres de tractament de residus.

La jornada va tancar amb una taula rodona moderada pel geògraf **Oriol Porcel**, durant la qual els participants van discutir els reptes de la cooperació internacional en relació amb el paisatge. Segons els participants, en un futur l'esforç principal haurà d'anar dirigit a la sensibilització de totes les parts, donants i receptores, per incorporar criteris de qualitat paisatgística en les intervencions sobre el territori, i en la capacitat de les poblacions locals per gestionar el seu paisatge.

Inici Editorial Entrevista Opinió Notícies Documentació Webs

Opinió

Núm. 5, Juliol - setembre de 2010

Pere Sala i Martí - Coordinador tècnic de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Nous escenaris per al paisatge a Europa

En els últims anys el paisatge ha despertat un interès creixent entre les institucions, els agents socials i culturals, i a la societat europea en general. Els motius són ben diversos: des del deteriorament que han patit molts paisatges europeus, amb la conseqüent pèrdua dels seus valors i de la seva idiosincràsia, fins a una creixent consciència ambiental sobre aquesta qüestió que ha generat una opinió cada cop més escoltada per les institucions. Però si un factor hi ha contribuït decididament -i n'ha estat, també en part, una conseqüència- fou l'aprovació al Palazzo Vecchio de Florència el 20 d'octubre de 2000 del [Conveni Europeu del Paisatge \(CEP\)](#), impulsat pel Consell d'Europa, amb l'objectiu de fomentar la conservació i millora de l'extraordinària diversitat de paisatges europeus, sobretot els més degradats.

El CEP és el primer document internacional que atén de manera exclusiva la protecció, gestió i ordenació del paisatge, i en aquests moments ja compta amb la [ratificació](#) de 32 estats -l'últim a fer-ho ha estat Suècia, el mes de novembre-.

L'arribada del CEP va implicar una autèntica revolució en la manera d'enfocar les polítiques de paisatge a tot Europa. Pel CEP tots els paisatges són importants, tant en els medis urbans com en els rurals, tant en els territoris degradats com en els de gran qualitat, tant en els espais singulars com en els quotidians, i en aquests espais -diu el Conveni- el paisatge constitueix un element essencial del benestar individual i social de la població i un element que contribueix a consolidar la identitat col·lectiva.

Des de la seva aprovació, el Conveni s'ha convertit en el marc de referència europeu per excel·lència amb relació al tractament del paisatge. Lentament, s'han anat produint a tot Europa canvis i adaptacions institucionals, normatius i de planificació en la direcció indicada pel CEP. Avui les ONG a tot Europa també mostren més activitat gràcies al Conveni Europeu del Paisatge. I això és així perquè aquest conveni té una gran virtut: ha estat el punt de trobada per un concepte, el de paisatge, que té una enorme càrrega cultural, és portador de valors tangibles i intangibles, és alhora una realitat objectiva i una construcció social, i per tots aquests motius no és fàcil assolir consensos. La gran qualitat que té el Conveni europeu del paisatge és, doncs, ser el resultat d'un gran acord continental sobre la qüestió. Sense l'impuls institucional -i moral- del Conveni, no es poden entendre moltes de les iniciatives polítiques, legislatives, de recerca, professionals, i docents en matèria de paisatge que s'han desenvolupat a Europa des de la seva aprovació.

El CEP, doncs, s'obre camí enmig d'un mar d'institucions i instruments que actuen a diferents nivells. Una anàlisi de l'experiència europea en política de paisatge ofereix un panorama molt desigual. D'una banda, alguns estats mostren una intensa activitat en el camp del territori i el paisatge que ja ve de lluny, com són França, Regne Unit, Països Baixos o Suïssa. L'activitat d'aquests països contrasta amb altres aproximacions exclusivament normatives o que es redueixen a meres declaracions de principis. Cal ressaltar també l'interès creixent pel paisatge des dels nivells regional i local, entre els que destaquen Catalunya, Andalusia o Toscana, entre altres, amb enfocaments diversos.

En general, a tot Europa s'observa una connexió progressiva entre polítiques del paisatge i d'ordenació del territori, així com una atenció creixent del paisatge des d'altres polítiques transversals i sectorials, com les de conservació de la natura i del patrimoni cultural, agricultura, turisme, aigua o infraestructures, entre altres. En aquest sentit, cal seguir vinculant el paisatge amb les polítiques amb major interès públic, com la salut, l'educació, la lluita contra el canvi climàtic o la transició cap a una economia més sostenible.

Deu anys després de l'aprovació del CEP, hi ha un munt de preguntes sobre la taula: qui fa què i a quin nivell, en relació amb el paisatge? De quines eines es disposa per integrar el paisatge en les polítiques territorials, de transports o les energètiques? Quin rol prendrà el Consell d'Europa després d'haver aconseguit -amb gran èxit- que tants països l'hagin signat i ratificat? Com vincular el CEP amb les polítiques de la Unió Europea? Seria molt oportú que el paisatge anés guanyant pes en diferents polítiques, instruments i programes comunitaris vigents, i que tenen una gran incidència en el territori, com la Política Agrària Comunitària (PAC) o determinats Fons i programes Interreg. Aquestes són qüestions centrals.

A poc a poc ha anat calant entre la societat la idea que el paisatge és un element important de la qualitat de vida dels ciutadans, un recurs per a les activitats econòmiques (com el turisme o l'agricultura, per exemple), de les quals en pot ser un magnífic aliat, i, en definitiva, un context per a orientar el desenvolupament. Són cada vegada més els estats i les regions d'Europa que s'adhereixen al Conveni i desenvolupen normes, estratègies i actuacions concretes sobre paisatge. En els últims anys també s'han creat organismes estatals i regionals, així com diverses xarxes europees, com la [Xarxa d'Ents Locals i Regionals per a la implementació del CEP \(RECEP\)](#), la xarxa d'universitats [UNISCAPE](#) o la d'organitzacions no governamentals i grups de ciutadans [CIVILSCAPE](#), entre d'altres, que suposen nous punts de recolzament del CEP i tenen un gran potencial perquè l'aplicació del Conveni es vagi generalitzant i consolidant. En l'objectiu comú de mantenir uns paisatges de qualitat cal el compromís de tots els actors, des del Consell d'Europa i la Unió Europea fins als ens públics locals, passant pels agents socials i econòmics, i pels propis ciutadans. Ens hi juguem molt.

➔ [Llegir totes les opinions](#)

Hemeroteca

buscar

Consulta per números

Consulta per temes
En tots els números

Consulta per seccions
En tots els números

- Editorial
- Entrevista
- Opinió
- Notícies
- Documentació
- Webs

Què és .ambiental?

Subscripció

Contacte

Equip de redacció

RSS

'Un Siglo de Paisaje en Catalunya' compara una selección de las 2.000 imágenes que aparecen en la 'Geografía general de Catalunya', de Francesc Carreras Candi, publicada a principios del siglo XX, con las mismas imágenes realizadas en la actualidad por Francesc Muntada (Sincronia Av). Se complementa con la información geográfica, económica y social del municipio al que pertenece la localización, y un análisis paisajístico de Joan Avellaneda (IRU). El proyecto cuenta con el patrocinio de la Diputación de Lleida, la Fundació Agbar, Vicepresidencia de la Generalitat (CADS) y la Obra Social de Caixa Catalunya.

Catalunya cataloga hasta 135 paisajes diferentes

El Observatori Català del Paisatge edita el primer volumen de los catálogos de paisaje, dedicado a las Terres de Lleida

PAU ECHAUZ
Lleida

Una definición de paisaje es la que se refiere a la "parte del territorio tal como la percibe la población, cuyo carácter sea el resultado de la acción y la interacción de factores naturales y/o humanos". Se trata de una definición actualizada que no sólo identifica paisajes singulares o con riqueza patrimonial o histórica, sino también aquellos que representan un modo de vida, transformados por el hombre o por su escasa presencia. El paisaje sería también el rostro de un país y el derecho a preservarlo como símbolo de identidad pero también de calidad de vida en los tres ámbitos: natural, rural y urbano.

Catalunya es pionera en la adopción de políticas dirigidas a proteger el paisaje de acuerdo con el Convenio Europeo. La ley fue aprobada hace ahora cinco años y define el Observatori Català del Paisatge, dependiente del Departament de Política Territorial, como instrumento para la

concienciación sobre el valor de los paisajes y su papel determinante en la mejora de la calidad de vida y del bienestar social. El director del Observatori, el catedrático de Geografía Humana Joan Nogué, se muestra orgulloso de la materialización de uno de los primeros objetivos del organismo: la catalogación en siete

volúmenes de las 135 unidades de paisaje que conforman todo el territorio, uno por veguería. El primer catálogo que ha visto la luz es el dedicado a las Terres de Lleida. El volumen se ha realizado con la colaboración de especialistas de la Universitat de Lleida y de la Politècnica de Catalunya.

El libro se divide en ocho bloques que recogen los aspectos generales, las diez singularidades, los paisajes objeto de atención especial y hasta 22 unidades de paisaje, desde la sierra del Montsec a la Vall del Llobregós, la Plana d'Urgell o Pinyana, por citar algunos. Además de buenas fotografías, mapas y documentación, pro-

pone objetivos para mejorar la calidad paisajística, los criterios que aplicar y las acciones por desarrollar. Es un manual de buenas prácticas que se corresponde con las políticas establecidas en los planes territoriales. Según Nogué "el enfoque multidimensional del paisaje permite detectar la gran multiplicidad de sus valores: ecológicos, históricos, culturales, estéticos o simbólicos".

Lleida tiene diez singularidades: valles y límites, colinas, paisajes fluviales, las estepas, los campos de olivos, almendros y viña, el regadío, la huerta, las construcciones defensivas y, cómo no, la niebla. Un capítulo importante es el dedicado a cuatro paisajes de atención especial, cuatro sectores que son objeto de grandes transformaciones y se establecen los criterios específicos para su preservación, la gestión y la ordenación. El Catàleg cree necesario actuar en el eje de infraestructuras, en los nuevos regadíos que se implantarán, en el corredor fluvial del Segre y en la Horta de Lleida. "Con los Catàlegs, Catalunya desarrolla una cultura del paisaje que nos equipara a iniciativas que hace años vienen desarrollándose en Europa. El libro ofrece objetivos y acciones concretas que transformadas en directrices mejorarán la calidad de nuestros paisajes y por tanto, la calidad de vida de sus ciudadanos", concluye Nogué.

Los secanos de Bellmunt en el Urgell con el fondo escénico del Montsec

JORDI BAS/ CATALÈG DEL PAISATGE. LES TERRES DE LLEIDA

Urbanisme

« Enrere

2 comentaris ENVIAR UN COMENTARI

✉ 📄 A+ A A-

URBANISME

Les comarques gironines, amb 26 paisatges diferents

El catàleg encarregat pel govern afegeix dos paisatges més als previstos inicialment: les capçaleres del Llobregat i el Baix Montseny

El document s'haurà d'incloure en la planificació urbanística

07/09/10 02:00 - OLOT - ORIOL MAS

El govern ha sotmès a informació pública el catàleg del paisatge de les comarques gironines, el document que identifica el mosaic que formen aquestes comarques. Elaborat per l'Observatori del Paisatge per encàrrec del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, defineix 26 unitats paisatgístiques diferents, seguint criteris orogràfics o geològics, però també d'altres com ara els elements identitaris, l'imaginari popular o expressions artístiques. Respecte a documents previs en què s'havia treballat, hi ha poques novetats: s'hi afegeix el de les capçaleres del Llobregat, a la part més sud-oest del Ripollès, i també el del Baix Montseny i serra de Marina. A part d'aquests, hi ha la Baixa Tordera, l'Ardenya-Cadiretes, el Montseny, les Guilleries, la plana de la Selva, el pla de Girona, les Gavarres, la Costa Brava, Terraprim, l'Empordanet-Baix Ter, l'estany de Banyoles, la Garroxa d'Empordà, la plana de l'Empordà, el cap de Creus, les Salines-l'Albera, els Aspres, l'Alta Garroxa, la vall de Camprodon, les valls del Freser, l'Alt Ter, el Cabrerès-Puigsacalm, les valls d'Olot i Rocacorba.

A banda d'inventariar els elements d'interès de cadascun dels paisatges, el catàleg també servirà per a la planificació urbanística i per fomentar-ne la protecció i la gestió. En aquest sentit, es remarquen tres paisatges que mereixen una atenció especial. Són els del litoral, on s'aposta per recuperar façanes marítimes; el de l'àrea urbana de Girona, per preservar el patrimoni natural i monumental pel risc de fragmentació, i la Vall d'en Bas, per protegir l'espai rural de les infraestructures i l'expansió d'Olot.

Darrera actualització (Dimarts, 7 de setembre del 2010 02:00)

L'Empordanet-Baix Ter és una de les unitats paisatgístiques identificades. Foto: MANEL LLADÓ.

Notícies de ...

[La Vall d'en Bas](#) [Girona](#) [Olot](#)

diaridegirona.cat NOTÍCIES **Comarques** HEMEROTECA »

PORTADA ACTUALITAT ESPORTS ECONOMIA OPINIÓ BLOCS

Girona **Comarques** Catalunya Espanya/Internacional Tecnologia Successos Fotos

diaridegirona.cat » **Comarques** ← →

Paisatges

El 71% del sòl de la província és d'usos forestals i el 24%, agrícola

El Catàleg del paisatge de les comarques gironines se sotmet a informació pública El document inventaria l'entorn de la demarcació

09:49 ☆☆☆☆☆

M'agrada 11

GIRONA | DDG Els usos del sòl predominants a les comarques de Girona són el forestal (71% de la superfície) i l'agrícola (24%). Tot i això, l'evolució recent apunta a un creixement de les àrees forestals i dels espais urbanitzats, i una reducció dels conreus. En aquest sentit, el creixement general del sòl urbanitzat es produeix no només al litoral i als nuclis urbans consolidats, sinó també a la segona línia de costa i als municipis situats a l'entorn de les grans ciutats.

El Catàleg del paisatge de les Comarques Gironines és on es recullen les dades característiques de l'entorn de la província i des d'ahir se sotmet a informació pública. Un document que serveix per inventariar i analitzar tots els valors paisatgístics de la zona i que els diferents plans territorials hauran de tenir en compte.

El Catàleg dedica un capítol a alguns paisatges que mereixen una atenció especial, bé per la seva singularitat o bé per la necessitat de prendre mesures de preservació. Aquests són el paisatge litoral, del qual es comenta que tot i patir "un intens procés d'urbanització encara conserva un ric mosaic d'espais naturals"; l'àrea urbana de Girona que està "exposat a la urbanització difusa i la fragmentació del paisatge", i per últim, el paisatge de la Vall d'en Bas, del qual el Catàleg comenta que l'àrea urbana d'Olot i les noves infraestructures són els canvis més importants que afecten la zona.

Paisatge natural de l'Alta Garrotxa. diari de girona

NOTÍCIES RELACIONADES

* [Doble procés de participació. Comarques](#)

diaridegirona.cat NOTÍCIES **Comarques** HEMEROTECA »

PORTADA ACTUALITAT ESPORTS ECONOMIA OPINIÓ BLOCS

Girona **Comarques** Catalunya Espanya/Internacional Tecnologia Successos Fotos

diaridegirona.cat » **Comarques** ← →

Doble procés de participació

☆☆☆☆☆

M'agrada

Durant la fase d'elaboració del Catàleg del paisatge el Departament de Política Territorial i Obres Públiques (PTOP) va comptar amb la participació d'un miler de persones. D'altra banda, a través del portal web de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, es van recollir fins a 872 aportacions. En aquest sentit, el PTOp també va realitzar entrevistar 28 agents rurals i es van organitzar sessions informatives a Girona, Figueres i Olot, amb la participació de 100 persones. Segons va informar el departament aquests suggeriments recopilats han servit per concretar el contingut d'aquest Catàleg del paisatge que des d'ahir se sotmet a informació pública.girona |ddg

EL PUNT
DIMARTS, 5 D'OCTUBRE DEL 2010

L'oferta museística a Olot

El nou museu del paisatge tanca el cercle iniciat amb l'Observatori i la FES

■ Olot ja és referent de la nova cultura del paisatgisme amb l'Observatori del Paisatge de Catalunya ■ La Fundació d'Estudis Superiors en va ser el precedent

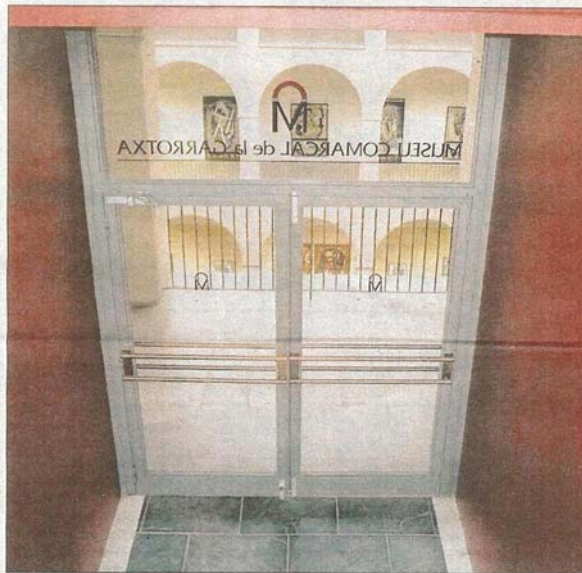
Jordi Casas
OLOT

Arran de l'aprovació de la Carta Europea del Paisatge, l'Ajuntament d'Olot i diversos sectors intel·lectuals de la ciutat i de tota la comarca van *remar* en el mateix sentit per reformular i capitalitzar un dels actius històrics, culturals i de l'entorn de la ciutat i la Garrotxa: el paisatge. Fruit de tot plegat, es va establir al mateix edifici de l'Hospici la seu tècnica de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, que depèn del Departament de Política Territorial i Obres Públiques del govern català, i, fins i tot abans, la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot es va començar a especialitzar en temes de paisatge, a part de l'art i del turisme rurals i les activitats lligades a l'entorn, com el senderisme.

L'Observatori, dirigit pel catedràtic de geografia humana de la Universitat de Girona, Joan Nogué, és una peça clau de la redacció del mapa del paisatge del país, que està realitzant per zones. A més, és un element aglutinador i centre de difusió de tot allò que té a veure amb el paisatge a nivell mundial, entès dintre dels postulats interdisciplinaris de l'actualitat.

L'impulsor

La Fundació d'Estudis Superiors (FES), per la seva banda, ha fet del paisatge un dels seus principals referents, aprofitant, una vegada més, tota la tradició pictòrica i cultural de la capital garrotxina. De fet, aquest organisme municipal ha estat l'impulsor d'aquesta aposta tan clara pel paisatge. La FES du a terme des de fa quatre anys cursos d'estiu amb el consorci universitari de la Menéndez Pelayo a Barcelona a l'entorn del vulca-

Una vista de l'accés principal al Museu Comarcal de la Garrotxa. ■ J.C.

Un espai per a les escultures dels segles XIX i XX

Els noms de Josep Clarà, Miquel Blay i Celestí Devesa, per citar només tres exemples, estan estretament lligats a la ciutat d'Olot. Són escultors amb una obra d'una qualitat excepcional. El cas de Clarà, per exemple, és el més conegut arreu. El Mu-

seu Comarcal de la Garrotxa té un fons escultòric molt important i, a més, una part de l'exposició està dedicada a aquesta disciplina artística, sobretot dels segles XIX i XX.

Les peces escultòriques no tenen espai al discurs del futur Museu del Paisatge. Per

això, un cop es traslladi l'arxiu comarcal al Puig del Roser, ara en part de la segona planta de l'Hospici, es rehabilitarà l'espai per exposar-hi les escultures d'aquest fons. En aquests moments s'està redactant el projecte museístic.

La data

30.04.05.

Es va inaugurar oficialment l'Observatori del Paisatge de Catalunya, que té la seu tècnica a Olot.

nisme i sobre gestió ambiental. Aquesta fundació, entre moltes altres coses, ha reciclat l'escola d'estiu dels mestres de la Garrot-

La data

23.12.99.

L'Ajuntament d'Olot i el Consell de la Garrotxa van crear la Fundació Privada Olot i Universitat, la FES.

xa en una Setmana d'Educació Ambiental, que se celebra cada dos anys a Olot amb l'objectiu d'introduir aquest tipus de co-

neixements a les escoles d'una manera transversal.

De fet, la proposta de Museu del Paisatge de Catalunya ja va ser objecte fa anys d'unes jornades a Olot. A part, la capital garrotxina va ser dels primers indrets a l'Estat on es va tractar sobre el nou concepte de paisatge i, fins i tot, en unes de les jornades que es van dur a terme, es va arribar a crear un manual de bones pràctiques relacionat amb aquest concepte. ■

Una setantena de tècnics turístics i ambientals debaten sobre el paisatge com a eina de desenvolupament turístic

La jornada organitzada per la Diputació de Tarragona possibilita l'intercanvi d'experiències en els àmbits locals i internacional.

 COMENTARIO

COMPARTIR

ACN | 05/10/2010 18:32

Uns setanta tècnics del sector públic que treballen en l'àmbit del paisatge, el turisme, el medi ambient o el desenvolupament local, a més d'empresaris, professors i estudiants universitaris, han participat en una jornada organitzada pel Servei d'Assistència Municipal de la Diputació de Tarragona per debatre l'entorn del paisatge com a 'element imprescindible per al desenvolupament turístic'. L'objectiu específic de la trobada és el d'intercanviar experiències en aquest àmbit, tant a nivell local com internacional. En Així, s'ha donat a conèixer el projecte de la Xarxa Solc, associació de municipis petits per potenciar l'explotació sostenible del paisatge, i s'ha presentat la Xarxa Ecoturcat.cat.

La jornada, que ha comptat amb la col·laboració de la Xarxa Solc i la URV, ha permès també relatar les iniciatives Slow Cities-Slow Food així com les accions sobre paisatge que s'han dut a terme a Besalú (Garrotxa) i la Vall del Fluvià.

La diputada delegada de Medi Ambient de la Diputació, Misericòrdia Montlleó, ha obert l'acte tot destacant el paper del paisatge de qualitat en el desenvolupament del turisme, un sector estratègic de l'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre. També han participat en la presentació el president de la Xarxa Solc, Josep Maria Tost, qui ha anunciat la propera creació d'una seu permanent d'aquest organisme a Riudecanyes (Baix Camp).

Els ponents de la jornada han estat el director de l'Escola de Turisme de la URV, Salvador Anton; el director de l'Observatori del Paisatge, Joan Nogué; la docent de la Universitat Paris Est, Nacima Baron-Yellès; el coordinador del Consell Assessor del Desenvolupament Sostenible, Xavier Cazorla; el representant a l'Estat de Slow Cities, Slow Food i KM 0, Josep Marco; el vicepresident de la comissió de turisme de la Federación Española de Municipios y Provincias i alcalde de Besalú, Lluís Guinó, i el director de la revista 'Descobrir Catalunya', Joan Morales.

EN DIRECTO La tercera etapa del Giro de Italia entre Reggio Emilia y Rapallo (17)

diariodeibiza.es > Pitiusas y Baleares

Organizado por el Consell en la UIB

Joan Nogué i Font: 'Sin paisaje no hay turismo'

El director del Observatorio del Paisaje de Catalunya estuvo presente en la Jornada de Paisaje en la UIB

10:22 ★★★★★

M'agrada 24

IBIZA | LAURA FERRER ARAMBARRI Casas diseminadas, viviendas clónicas, paisajes 'de siempre' alterados, falta de respeto por las pautas históricas de organización de las ciudades... Si su entorno sufre alguno de estos síntomas el diagnóstico es grave: la transformación del paisaje que le rodea puede ser irreversible.

Así lo explicó ayer el director del Observatorio del Paisaje de Catalunya, Joan Nogué i Font, en la Jornada de Paisaje que organizó el Consell de Ibiza en la UIB.

El catedrático Joan Nogué i Font, ayer en la sede de la UIB antes de comenzar su conferencia. MOISÉS COPA

No deja de ser anecdótico que solo unos días después de la retirada del PTE, el propio Consell de Ibiza organice una jornada sobre el paisaje que se centró, precisamente, en la importancia de extremar la protección de una de las señas de identidad de cualquier territorio. El experto Joan Nogué i Font, director del Observatorio del Paisaje de Catalunya y catedrático de Geografía Humana en la Universidad de Girona, subrayó que el paisaje «no es solo un valor añadido sino el valor principal en lugares que, como Ibiza, viven del turismo».

Modelo turístico de las Pitiusas

Nogué tiene «muy claro» que la relación entre turismo y paisaje es «importantísima», sobre todo en un mundo globalizado «donde la gente puede ir a donde quiera a pasar las vacaciones a un coste cada vez más competitivo», añadió. «Lo único que nos queda es mostrar aquello que es auténticamente nuestro y, en buena medida, eso se concreta a través del paisaje», subrayó. Para este experto el hecho de no tener claro este extremo equivale «a explotar a la gallina de los huevos de oro hasta que no da más de sí». El paisaje y el territorio que lo sustenta «no son una mercancía cualquiera, que se compra y se puede vender, es algo que se acaba y más en una isla», remarcó Nogué. Quienes tienen que tomar las decisiones sobre el territorio «tienen que tener este extremo muy en cuenta», añadió.

El catedrático asegura que, en general, falta una legislación más acorde con las necesidades reales en relación con la protección del paisaje «pero tanto o más hace falta un cambio de mentalidad social, no solo de la Administración sino de la sociedad en relación con el paisaje y sus valores».

Pérdida de arraigo

El paisaje «es el rostro de un territorio», según este experto, que advierte de que hay que tener esto «muy claro» si no se quieren padecer graves consecuencias «no solo para el turismo, en el caso de Ibiza, sino también para los propios habitantes, que tenderán a perder el sentido del lugar, el arraigo y la sensación de pertenecer a un sitio distinto de otro con unas raíces antiquísimas».

La gran amenaza que se cierne sobre los territorios es que «todo se acabe convirtiendo en un parque temático más o menos bien montado». Para ilustrar sus palabras, Nogué i Font mostró varias imágenes de depredación del territorio, construcciones monótonas y paisajes gravemente modificados.

OPINIONS

El paisatge de les perifèries, a debat internacional

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha sotmès a debat a Olot fins ahir les franges híbrides del paisatge que fan de llindars, en el marc del seminari internacional *Franges*, amb el patrocini de la Xarxa Europea d'Ents Locals i Regionals per a l'Aplicació del Conveni Europeu del Paisatge i la col·laboració de l'Institut de Cultura. Experts de diversos països han proposat noves formes d'intervenció i de gestió d'aquestes franges. ■ J. C.

64

Diumenge, 21 de novembre del 2010
www.elpunt.cat

EL PUNT

Barcelona C/ Tàpies, 2. 08001. ☎ 93 227 66 00. Fax 93 227 66 06. barcelona@elpunt.cat. Dip. del Reg. Gràf. 1480-2003

La contra Toni Sala

Perifèries

Amb motiu del seminari internacional *Franges*

Aquesta vegada he sortit als afores. He anat a comprar a una superfície comercial amb bicicleta i motxilla. M'he aturat entre uns descampats. Fa un parell d'anys, van convertir aquest camí en un carrer ample i asfaltat, amb rotondes gegants a tocar una de l'altra. Tot això havia d'urbanitzar-se i ha quedat per fer. És desolador. Però encara va aturar-se a temps. Si la crisi hagués trigat un any més a venir, ara això estaria ple de cases buides.

Els anys de les grues han transformat els afores de les poblacions. Les perifèries van anar acumulant el que no volem o no ens cabia a dintre les ciutats: promocions immobiliàries, naus industrials, magatzems, grans superfícies, plafons publicitaris, rondes i rotondes, deixalleries, abocadors, prostíbuls, asfats i tot un catàleg de misèries suburbials, que van sobreposar-se al que hi havia — camps, cementiris, rieres, camins — a la manera liberal, és a dir, campí qui pugui. Ara ens trobem amb les ciutats envoltades d'una terra de ríngols, zones de pas només per a cobres, espartoses, incomprensibles, carregades de delictes com aquesta xanxa de carrers sense cases.

La setmana passada, l'Observatori del Paisatge va celebrar un seminari internacional amb el nom de *Franges*. Durant dos dies van presentar-s'hi ponències sobre les perifèries des de perspectives molt diferents. M'hi havien convidat i hi anava molt desconfiant, pensant que em trobaria amb un plom de reflexions tècniques. Em vaig equivocar. Va valer molt la pena. Van ser unes jornades clarificadores. Ja l'èxit d'assistència va mostrar l'interès que despertaven aquests espais abandonats. No és estrany, perquè els veiem cada dia, hi vivim a tocar i ens revesteixen. Les perifèries no són tan perifèriques com ens agradaria pensar. Hi va haver coincidència que se'ns fan desagradables i agressives, però també que, com a producte dels nostres

Vista aèria de Barcelona, amb part dels seus barris. ■ ANDRÉU PUG

temps, són veus autoritzades per parlar-nos del moment que estem passant. Una altra cosa és que les sapiguem entendre. Les perifèries són franges de desordre, faltades de criteri perquè s'ha renunciat a humanitzar-les. L'home hi és residual i passa per allà amb la cua entre les cames. En les jornades s'hi va sentir l'universitari de torn que des de l'abstracció forana parlava d'"imaginació i de possibilitats." També va sortir la veu frívola que proposava "deixar-les fer al seu aire", però en general s'entenia quin problema són i la marginalitat que comporten. Justament al mal va ser deixar-les créixer soles. Per això ara ens trobem amb il·lotes inquietants que no sabem interpretar. Aquest neguit va sortir molt. No sabem què fer-ne. No sabem què són. Vam parir una criatura,

no vam educar-la i ara no sabem parlar-hi, se'ns ha tornat indomable. És una sensació d'impotència molt semblant a la que vivim aquests dies de campanya electoral, en què els polítics no saben què fer-ne d'ells mateixos perquè els flaquegen els criteris i qualsevol atzagalada és possible, qualsevol moviment se'ls torna perillós. Són la perifèria i no s'hi saben moure. La crisi ha fet emergir les perifèries, i més que ho anirem veient. Cada pam abandonat és un pam de retrocés. El que expulsem sense domar no desapareix sinó que es queda a assetjar-nos. Som en uns temps perifèrics, però sempre i en qualsevol camp és justament a través de les perifèries que s'avança. D'acord, això que acabo de dir potser és massa optimista.

LA COLUMNA
Miquel Berga

Casori

La família reial anglesa és una fàbrica d'entreteniment global de primer ordre. Aquella bona gent es guanyen realment el sou oferint esbargiment a la població en general. L'esplèndida pel·lícula *The Queen* va encapsular per sempre el seu potencial com a material de ficció. El moment estel·lar del film és, sens dubte, quan el duc d'Edinburgh, el marit de la reina, deixa anar, al fill de Sa Majestat, un rutinari "Good night, cabbage" ("Bona nit, col") abans de girar-se de l'altre costat. És un moment majestuós, antològic. Fan molta gràcia, ja dic. Ara el fill de Diana ha anunciat el seu casament amb una noia que no porta cap mena de gen aristocràtic. Kate Middleton, filla d'una parella que es va fer rica muntant una empresa d'andròmines per a festes infantils, apareix com una nova Diana que haurà d'aportar sang vermella a les estructures de la vella monarquia. William, el príncep, ja li ha traspassat l'anell que el seu pare va regalar a Diana ara fa trenta anys. En l'imaginari col·lectiu, aquest anell conté tantes projeccions simbòliques com la mateixa corona. Tot i així està molt content, diuen, i el primer ministre Cameron ha declarat que quan ho van saber, en ple consell de ministres, tots es van posar a picar de mans a sobre la taula. L'ambient d'inter-nat no desapareix mai del tot de les institucions britàniques. Com sempre, però, el meu heroi ha estat el príncep Charles, l'hereu etern de la corona. El pobre Charles ja va tenir un moment espectacular quan es va trobar ell mateix anunciant el seu compromís amb Diana. Com si fos Hamlet, després de pronunciar la paraula "amor" que era de rigor, se li va escapar una fillosofada. Va dir "amor, signifiqui el que signifiqui la paraula". Ara, quan li han preguntat per l'anunci del seu fill i, conscient que ja porten vuit anys de festes i molts de vida en comú a la mateixa casa, Charles ha fet aquesta curiosa declaració: "Obviament, estic encantat. Gràcies. Ja han practicat prou". Quin rei ens estem perdent!

El planejament urbanístic haurà de tenir en compte la preservació paisatgística

El conseller Nadal va aprovar ahir el catàleg de paisatge de les comarques gironines
S'hi inclouen 26 unitats i ha de ser una eina per protegir-los

27/11/10 02:00 - OLOT - ORIOL MAS

Des d'ahir ja està en vigor el catàleg del paisatge de les comarques gironines, un document que inclou fins a 26 unitats paisatgístiques diferents i que ha de servir per tenir en compte les particularitats de cada àrea en la planificació urbanística i sectorial, com ara les infraestructures o l'energia. El conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Joaquim Nadal, va aprovar ahir definitivament el document, que es suma als catàlegs de les Terres de Lleida, del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre.

El catàleg l'ha coordinat l'Observatori del Paisatge de Catalunya i ha estat elaborat per la UdG i la UPC, i han dividit el territori gironí en 26 paisatges diferents, sense tenir en compte límits administratius i en funció de les particularitats geològiques, naturals, culturals i fins i tot d'imaginari

col·lectiu de cada àrea. Per definir-los es va desenvolupar un procés de participació ciutadana i d'entrevistes, que es va complementar amb el treball més tècnic i científic. Finalment, els 26 paisatges han sigut l'alta Garrotxa, Ardenya-Cadiretes, els Aspres, l'alt Ter, el Cabrerès-Puigsacalm, el cap de Creus, la Costa Brava, la baixa Tordera, l'Empordanet-baix Ter, l'estany de Banyoles, les Gavarres, la Garrotxa d'Empordà, les Guilleries, la serra de Marina, el Montseny, el pla de Girona, la plana de l'Empordà, Rocacorba, la plana de la Selva, Salines-l'Albera, Terraprims, les valls de Camprodon, les valls d'Olot, les capçaleres del Llobregat, el baix Montseny i les valls del Freser.

Una eina planificadora

A més, s'hi afegeixen tres paisatges que es considera que mereixen una atenció especial, amb mesures de protecció concretes, i que són la vall d'en Bas, l'àrea urbana de Girona i la zona litoral, amb l'objectiu d'evitar una excessiva urbanització, la fragmentació territorial i garantir les planes agrícoles. En tot cas, cadascun dels paisatges tindrà una sèrie d'objectius de preservació i estratègies de gestió i planificació, que s'hauran d'incorporar en el planejament urbanístic i també en la planificació de futur tant dels ajuntaments com de la Generalitat. Així es vol impedir grans projectes que afectin zones sensibles a nivell paisatgístic.

Segons el departament, en el document final s'hi han incorporat moltes de les diverses al·legacions que es van presentar durant el procés d'informació pública.

Una vista de Llanars, dins les valls de Camprodon, una de les unitats paisatgístiques gironines. Foto: LLUÍS SERRAT.

Notícies de ...

[Camprodon](#) [Banyoles](#) [Girona](#) [Olot](#) [Llanars](#)

PULSO
CIUDADANO

AGUSTI ENSESA / ARCHIVO

El volcán Croscat en el parque natural de la Garrotxa

Aprobado el catálogo del paisaje de las comarcas de Girona

BARCELONA ▶ La Conselleria de Política Territorial i Obres Públiques ha aprobado de manera definitiva el catálogo del paisaje de las comarcas de Girona. Un documento que hace un inventario de los valores paisajísticos, ya sean identitarios –zona volcánica de la Garrotxa–, escénicos –el Canigó o el Puigmal– o naturales de Girona –el Montseny–. El catálogo sirve como base para la planificación del territorio y para poner en marcha campañas de sensibi-

lización ciudadana y de educación escolar. Así se dividen las comarcas en 26 unidades de paisaje con una extensión de 214 km². También se dedica un capítulo especial a zonas de atención especial como el paisaje litoral, el área urbana de Girona, o la Vall d'en Bas. El documento se ha elaborado conjuntamente con la Universitat de Girona, la Politècnica de Catalunya y está coordinado por el Observatori del Paisatge de Catalunya. / Redacción

CDAN

Boletín noviembre / diciembre 2010

Seminario internacional *Franjas: Los paisajes de la periferia*

El Observatori del Paisatge organiza, los próximos días 11 y 12 de noviembre, el Seminario internacional *Franjas: Los paisajes de la Periferia*, en colaboración con la RECEP-ENELC y el Instituto de Cultura de la Ciudad de Olot. Situándose en medio de la periferia, se pretende proponer nuevas formas de intervención y gestión, nuevos referentes paisajísticos, lecturas alternativas a las hegemónicas y habituales. En el seminario, que tendrá lugar en Olot, se llevarán a cabo ponencias a cargo de especialistas en materia paisajística, como Joan Nogué, director del Observatori del Paisatge o arquitectos como Piero Zanini, Xerardo Estévez y Daniela Colafranceschi, entre otros. Además también se realizarán debates y una visita guiada a la exposición fotográfica colectiva sobre los paisajes de la periferia y se presentará el futuro Museo del Paisaje de Cataluña a cargo de Montserrat Mallol y Carme Martinell.

Las lenguas del seminario serán el castellano, el catalán y el italiano.

Actividades paralelas al seminario:

- Exposición fotográfica colectiva sobre los paisajes de la periferia en el Museo Comarcal de la Garrotxa a cargo de Jordi Bernadó, Albert Gusi, Aleix Plademunt, Rafael López-Monné y Llorenç Rosanes. Del 6 de noviembre de 2010 al 30 de enero de 2011.
- Exposición en el patio del Hospici sobre el espacio público contemporáneo en las regiones italianas de Calabria y Sicilia, a cargo de Fabio Manfredi.
- Fotografías de gran formato de la periferia de Huesca, realizadas por Lorenzo Ordás, en el Casal Marià.
- Exposición de fotografías de los alumnos del Curso de Paisajes Periféricos, del profesor Tino Soriano, en Can Trincheria, organizada por la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot y el Observatorio del Paisaje de Cataluña. Del 5 al 28 de noviembre de 2010.
- Proyección de la película *Petit indi*, de Marc Recha, con la colaboración del CineClub de Olot. El 12 de noviembre de 2010, en el Teatro Principal d'Olot.
- Colaboración del Área de Creación Contemporánea de Olot a través de las exposiciones "Utourism Utopism" de Marcel Dalmau, que se expondrá en el Espai Zer01, del 4 de septiembre de 2010 al 14 de noviembre de 2010, y "Latifundi", basada en la percepción del espacio urbano por parte de la población infantil a la Sala 15. Del 4 de septiembre al 21 de noviembre 2010.

Imagen correspondiente a la pintura de Ayline Olukman